

ประคนธรรมคำฉันท์

พิมพ์เจกในงานปลงศพ

นายข้า แก้ววิทย์ กับ พระภิกษุใหม่ แก้ววิทย์

ณ วัดพีเรนทรเทพ

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ศูนย์วิทยบริการ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ๘๙๕

VTLS

ประคนธรรมคำฉันท์

พิมพ์เจกในงานปลงศพ

นายข้า แก้ววิทย์ กับ พระภิกษุใหม่ แก้ววิทย์

ณ วัดพิเรนทรเทพ

วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เลข	895. 011
เรียก	ป ๑๗๑๑
หนังสือ	๒๔๘๔ ๗. ๓
เลขทะเบียน	115345
วัน เดือน ปี	๒๖ กันยายน ๒๕๖๔

คำนำ

นางชนนธรรมพิจารณ์ (แม่น ปาลกวงศ์ ณอยุธยา)
จะทำการปลงศพ นายข้า แก้ววิทย์ พูดิ และ^ก
พระภิกษุใหม่ แก้ววิทย์ บุตร มีประสังค์จะ^ก
ได้ตั้นฉบับหนังสือประดนธรรม ของพระออมรา
ภิรกขิต (เกิด) วัดบรมนิเวศ จากการศิลป์การ
ไปพิมพ์แจกเป็นที่ระลึกในงาน กรมศิลป์การ
มีความยินดีรับจัดการให้ตามประสังค์

ขออนุโมทนาในกศลบุญราศ์ทักษิณานุปทาน
ท่านางชนนธรรมพิจารณ์ (แม่น ปาลกวงศ์ ณอยุธยา)
ได้บำเพ็ญ เป็น บุตรสังคಹะ และ บุตร สังคಹะ ใน
วาระนี้ จงอำนวยอิริคุณมนุญผลให้สัมฤทธิ์ตาม
โน้นปัลชานทุกประการ เทอญ.

กรมศิลป์การ

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

นายขำ แก้ววิทย์

ชาติ: ไทย
มรณ: ๒๔๘๙

ประดิษฐ์ธรรม

- ๑ จันทร์หย่อนกว่าดาว ไม่เท้ายาวกว่าถ่อ คู่ ๑
๑ ลูกดอกนกอกช่อ ไม้นอกกอกลำไหสู่ คู่ ๒
๑ ทเมอาอกันเป็นหัว ทตองເອາຕัวต่างໄດ คู่ ๓
๑ เอาเบ็ดขันประชันໄก ໄກแก่จะแพ้อย คู่ ๔

รำ ๗

- ๑ ที่ไฟใหม่ใส่ฟอย ที่หงหอยไปขันดัง คู่ ๕
๑ ขอตเรอไม่ดูผง ขันงไม่ดูແພ່ນດິນ คู่ ๖
๑ ทິດເອາເບີນຂອນ ທະບອນມາຕື່ນິນ คู่ ๗
๑ พາພາແຕກແຕນທິງແພ່ນດິນ ແຮ້ຮອກກິນ
ວ່າໄມ້ຮູ່ເຫັນ คู่ ๘

- ๑ ตาບอดມາສອດຕາດຸ ຫຼັນວັກສອດຮ່ວາເບີນ
ເບີນ คู่ ๙
๑ ໄຄຣິຜິ່ອນຈະນອນເຍັນ ໄຄຣິຜິ່ເຍັນຈະດົນ
ຕາຍ คู่ ๑๐

๒

๑ เสื่อจะกลับไปขึ้นกล้อง จรเข้จะคว้าไป
บนหงาย

คู่ ๑๑

๑ กบมีตรพบรสรมิตร ว่ายน้ำท่าทาง
วน

คู่ ๑๒

๑ ที่ให้กินมีมันดี ที่มีให้กินไปยินดี

คู่ ๑๓

๑ ที่เป็นการไม่หวานผล ที่ใช้กลับไปชน
พูน

คู่ ๑๔

๑ เดือนเพลญมีครัวจะหลับ เดือนดับมนิคร
จะต้น

คู่ ๑๕

๑ ไฟหรือจะราอยู่ท่าพน คนหรือจะราอย
ท่าวน

คู่ ๑๖

๑ พระกาฬหรอมมีผลานญาต มัจชุราชน
พิมาตอย่าผัน

คู่ ๑๗

๑ เกิดกับตายคล้ายกัน จนวันใดได
นพพาน

คู่ ๑๘

๑ ประคนคู่เค้าสิน
ท่านประดิษฐ์คิดมา
เป็นแบบบทมาติกา

หวังประสิทธิสอนแพร้า

๑ ประคนไว้แล้วกลับ

ยกบทมาวิจิตร

เป็นอรรถสุภาษีต

ค้อยจักเดลงอรรถแกลง

กล่าวให้เป็นกลอนฯ

๑ ข้าขออกรไหว รัตนตรัยวสิษฐ์ ด้วย

กายวาจาจิตต์ ขอนถือศอกโกรกับ

ประดุษธรรม เป็นคำนั้นที่ภาษาไทย

ตามบุราณ

งานไห ที่ยวันกจักบั้นบ้าง

๑ จันทรหย่อนกว่าดาว คุณนกล่าวให้

กระจาง ตามบุราณท่านวาง คือคนด้มอชนา แม่น

สูงศักดิ์เสมอจันทร์ คุณนกอนน้อยวาสนา ดั่ง

ดาวล้อมจันทร์ ไปเกินด้วยกายวาจ เขาเจริญ

แปดนา
เก่าแล้ว

ก่อก่อน

ผ่องพั้นกัยพาลฯ

ประดิษฐ์

แยกแข่ง

สยามภาคี

กล่าวให้เป็นกลอนฯ

รัตนตรัยวสิษฐ์ ด้วย

กายวาจาจิตต์ ขอนถือศอกโกรกับ

ประดุษธรรม เป็นคำนั้นที่ภาษาไทย

ตามบุราณ

งานไห ที่ยวันกจักบั้นบ้าง

คุณนกล่าวให้

กระจาง ตามบุราณท่านวาง คือคนด้มอชนา แม่น

สูงศักดิ์เสมอจันทร์ คุณนกอนน้อยวาสนา ดั่ง

ดาวล้อมจันทร์ ไปเกินด้วยกายวาจ เขาเจริญ

易于ให้ญี่ปุ่นที่ควรไว้ว ฯ ตามที่ที่ควรกม ฯ กาย
ควรหลักหลักทางใจ ควรเรียกว่าบุญ กเริก
ว่าบุญไป ควรเรียกตาข่ายไชร์ เรียกว่าตาข่าย
ตามที่ควรเรียกว่าพ่อแม่ ลุงน้าแลบ้าอาวพ ก
เริกตามนามนั้น ไม่เกินก้าด้วยคำคม ควรเรียก
น้องนางเจ้า กเริกเข้าพอดีสม ไม่หายน้ำ
ความ ข่มคนด้วยความคาย เข้าห้าโกรธหนานง
ไม่ทำตึ่อ ก่อร้าย ลุบไล้ให้โกรธหาย ด้วยไม่ตร
อารักษ์ เขาวร้ายเราดีตอบ เข้าห้าชอนบันดัก
เสงยมตนไม่รักหัก ข้ออาชาหั่งตาน อนุคน
เจริญสาม คือเจริญงามด้วยคุณดี มศลเบน
ตนน ได้แก่หมู่บรรพชา อนงเจริญด้วยวัย
คืออายุใหญ่สูงกว่า อนงเจริญด้วยวาระนา นับ
เป็นสามตามทม ถ้านบนอบในคน ที่เจริญตน
ด้วยคุณดี หนุ่มแก่ก็ตามที่ แคนบนอบผู้เจริญ
วัย ในชาตินะเจริญ เพราะสรรเริญอย่างสัมบ

ดับขพจะครรไล สู่สวรรค์เบ็นสุขา ถ้านบนอบ
ในคน ที่เจริญตนด้วยวาระนา จะเจริญอาทิตมา
นั้นบันเท่านหนอน ฯ

๑ ไม่ท่าวิยาวกว่าถ่องดด ได้แก่คน
อยากศรีอ เห็นท่านนี้ยศงามคนตามปรอ อยาก
ทำเที่ยมไม่เจี่ยมตน จ้างเขามาตามหลังดังขันนง
ทำสังเที่ยมยงยงยง ที่เสนอผู้ดีไม่มีบุก ไม่ฝาก
ตนผุมศักดิ ดูถูกคนเม่าแก่แลดแม่ฟ่อ ปากขอ
โโซกากอกหัก สถาปramaทญาติมิตรไม่คิดพักตร
ชัครรังดงกงก่า ชนเช่นนนดุจไม่เท่า หึงหมาย
ยาวกว่าถ่องหนา เพราะไม่เจี่ยมจิตต์คิดถึง
อาทิตมา อหังกาสูงเหลื่อง ชนเช่นนี้ไม่จำเริญ
 เพราะสูงเกินวาระนาตน จะหักยับม้ายด้วยลม
แลฝน คือคนซังไม่ปราศรัย ฯ

๒ ลูกดอกนอกช่อต่อไป ไม่นอกกอ
ลำใหญ่ ดุกคุนช่ออรรถา ได้แก่คนนอกบิดา

มารดา นอกรบบุตta นอกรัฐธรรมเนียมท่านสอน
ครูนานิตามารดta ท่านส่งท่านสอน ให้เลี้ยงชีพ
โดยชอบธรรม ไม่ให้เบียพเบียดเกียจกัน ล่อ
ดวงเข้าพลัง เอาทรัพย์มาเลี้ยงตัวตน จะโลกะ
โนบลากเหลือล้น ไม่คิดกลัวผล แห่งกรรมเป็น
นาปเบืองหน้า ละคำครูแสดงแสงวิหรา ทรัพย์
ด้วยบุตta คือเสียดส่อล่อดวงเข้า บิดเพยน
เปลี่ยนธรรมเนียมเก่า คิดแต่จะเอา ใช้เดิ่ห์กล
ลายประการ ผ้ายนรrophชิตจิตตพาด เห็น
แต่ลากท่าน ละธรรมวินัยใจบป เทศนาหา
แต่ลาก ว่าไม่สุภาพ นอกราชประเจ้ากล่าว
ไว้ แกลงเพยนเปลี่ยนข้อความไป บิดสำเนียง
ให้ ขอบใจผู้พึงผูกพาด เอาแต่ได้ลากเป็น
ประมาณ จะสาดจะอ่าน ยกลำทำเสียง
ต่างๆ บางทีเที่ยวทำการจ้าง ทำหม้อต่างๆ ประ
ชนคุหสตทลาก ชน เช่น ชื่มนายน บีนคน

ลูกาก นอกรະบบแบบบุราณما ดูผลแฉ
บุพกา วิกฤตนา ผลแพ็คดออกนอกช้อ องคุช
ไม่ส่ง ไม่มกอ งอกขั้นนอกช้อ ลำไหญ'แยกแบปลก
เพอนตัว ชน เช่น ชื่นชาติช้ว ไปเบองหน้าตัว
จะต้องทุกชีรรมทนฯ

๑ ที่เมารอกันเป็นหัวประดัน ว่าหมู่
เมาราคมากเหลือล้น ไม่คิดกลัวภัยในเบืองหน้า
เมียตันห่อนบินดีปรีด้า ไปสู่เสพย์หัญผู้ภรรยา
แห่งผู้อ่อนห่อนกลัวผัวเข้า องค์สมາคอมกล้าตัว
มัวเม้า ด้วยสตรีท่าสื่องเข้า ไม่รักษาตัวสนา
ทำดังนี้ไม่ได้เสื่อมผล เพราะจะต้องรับความอับจน
เสียทรัพย์แต่สามีเขายา ผ้ายสตรีคบชู้ผู้ชาย
ห่อนกลัวผัวญาติทั้งหลาย จะได้ความอปยศ
อดสู ผ้ายชักลับช้วเป็นเจ้าชู เกียวชีสึก้าไม่น่า
ดู ไม่กลัวอาญาผ่าวินัย ชน เช่น ชั้นจัญไร ดัง
กลับกันเป็นหัวชัวไหญ' เอาฝิดเป็นชอบกอบชัว

ແມ່ນກັບໃນຫາດນີ້ຂຶ້ນໄມ້ກລົງຮຽນ ນາປະເຊີງໜ້າຈະພາຕ້ວ ໃຫ້ໄປສ່ອນຍ່າຍວ່າຍານ ວ

① ທ່ຳວ່າເວົາຕົວຕ່າງໄກ ດນີ້ໄດ້ແກ່ຄນ
ນໍາການຍານໄຟເລສເຫຼືອດີ່ນ ເຂາລວງໃຫ້ໄມ້ຮູ້ຕ້າ ຄວ່
ເຊັ່ນຂາຍເຫັນສຕຣນຈົດຕໍມາມວ ເຫັນເຂາຍອກ
ເຂາຍ້ວ ເຂາຍອິ່ນ ທຳກາງງານ ມາຍວ່າເຂາສມ້ຄ
ຮັກໂຄຣ໌ໄມ້ເກີຍຈຽນ ອາສາພ່ອແມ່ນທ່ານທຳກາງ
ໃນນຳນິນໃນສຸວນໃນນາ ເຂາວານກາຮົດທຳໄປ ຈົດຕໍ
ນີ້ດີວ່າ ເປັນນາປັນໝູຄຸນໄທຢາ ເພຣະເຂາຍອດ່ອ
ດ້ວຍສາວ ທຳໄປນີ້ໄດ້ມີເສີແຮງດົດນ້ຳ ແມ່ນ
ວ່າຫຼັງແກ່ແສວ ຮັດດ້ວຍເລື່ອຍົກເຊັ່ນກັນ
ຟ້າຍນັກບວຂເຫັນຫຼັງພຽງພຣາຍກໍໝາຍມັນ ເຂາ
ອາສາພ່ອແມ່ນນ ກະທຳກິຈົດວິນຍ ເຂາເຈັບຂ່າຍ
ເກີນຍາ ເຂາຄວາມຂ່າຍຕາມໄປ ເຂາທົກຂ່າຍທົກ່
ແກ້ໄຂ ຂ່າຍທຳກາງການນາ ຜົນເຂັ້ນໜັນເຂັ້ນໄກ
ເຂາລາກຄາກຄາ ດ້ວຍມີໂທຢາໃນເບົອງໜ້າ ປະກອບ
ຄ້ວຍກິຈົດທ່າທາງ ວ

① ເຂາເບີດມາຂັ້ນປະຫຼັນໄກໆນີ້ ໄກແກ່
ຈະແພູຍູຮ່າງ ຖ້າ ດົນຄຸນໄຊຮ ວາຕາມທ່ານວາງ ຄວ່
ຄນອກຄາ ກລັນຮ້າຍເບັນດີ ດນີດເບັນພາລ ຈົດຕໍ
ໄຈກ້າຫາກູ ໃນກາງຈົດຕໍ ກວ່າງຂວາງພວກນາກ ຊມ
ກັນວ່າດີ ມັນມີເສີຍທ ເປັນລົກຜູ້ໝາຍ ດນີດເບັນ
ປະຫຼູນ ບໍ່ມີໝາຍລາດ ຮູ່ເສົ່າມີເຈີນກາຍ ຕີເຕີນ
ວ່າໝື່ນ ມີໃໝ່ຫາຕີ່ໝາຍ ດນີດທົ່ງຫລາຍ ໄດ້ຄວາມອດ
ສູ ອັນໂສດຄົນໄດ ໄມໆຂໍ້ອສັກຍິຈ ພຸດປັດຄູ້,
ເຂົາຂອບສົ່ງໄດ ພຸດໄຫ້ຖຸກຫ ຂົງເຈົ້າໄມ້ຮູ້ ເຂາແຕ
ນ້ານວລ ເປັນຄົນກົດລົກອກ ທາງລ່ອທາງຫລອກ
ນິດພັນຫັນຫວນ ມາເງິນທອງໄດ້ ດ້ວຍຄໍາສຳນວນ
ຈະນາປະຄວຮ ຂ້ອນນີ້ມີວ່າ ອັນໆເດີຕົກໄດ ໄມໆ
ມີປະກາຍ ເວັນດົມເມຕຕາ ອາຈທຳກາງຫຍານ
ເມື່ຍນຕີໄສ່ກາ ທາກຮັພຍເວົາມາ ສຸ່ນກັນກົນ ດນ
ດັກລ່າວຸນ ມີທ່ານວ່າດີ ໄມໆຕີໄມ້ນິນ ດນີດ້ອ
ສັກຍິຈ ໄມໆເລີ່ມຫລາຍລົ້ນ ໄຈໄມ້ນ້ຳນິນ ເມຕຕາ

จำเริญ ท่านว่าไม่เหมาะสม พูดจาไม่ เพราะ ไม่
นิสัยทางเงิน คนดีจะต่อ คนชั่วจะเกิน เพราะ
มาสรรเสริญ คนพาลเป็นดี หนึ่งสอดคนตรง
เป็นชาติเช้องค์ บัญญาตี เขาไม่ยกยอ ขัน
ให้ได้ดี คนใดไม่มี บัญญาสัตย์ธรรม์ ต่อชาติ
ตรากุล ท่านย้อมເກອຫນ ขันให้กรรจ ขัน
ชมคนพาล ดึงกล่าวมานั้น ดึงเอาเบ็ดขัน ประ
ชันกับไก่ ไก่คือคนดี พากเพ่อนไม่มี ตึงแต่
เหงาไป ไครทำดังนี้ ไทยก็จะได้ เพราะว่ากลับ
ไป พล เอาหน้าเป็นหลัง ๆ

๓ ที่ไฟไม่ใส่ฟอย ที่หงหอยไปปืนดัง
คนคุณชอร์ดัง ได้แก่ ก่อนอันของการ จะแสงทาง
วิชาได มักชอบใจแต่ข้างพาล คือวิชานักเลง
เก่งการ ที่เบี่ยพเข้าเผาตัวบ้าง เด่นแร่แปรธาตุ
ปุณณา คำราพาหลวงต่าง ๆ โสพสสะระตะบ้าง
เหล่าที่ชุมชนผู้คน วิชาได พาให้สว่าง วิชาช่าง

แลหมอยา เรียนหนังสือหรือเลขพا หรือวิชา
ข้างค้าขาย วิชาพาให้สว่างด้วย ทั้งจะช่วยให้
สายวิชานมขวนขวย แสงแแต่วิชาพาหลวง
อนึ่งจะเรียนความรู้ ไม่พินิจครุประจง ครุได
ไม่นิสัยทางอาช่อง พาศิษย์หลงตามอาทิตา หรือ
ครุธรรมความรู้น้อย ดึงหงหอยปลายพฤกษา
แสดงดังกรุนกหนา ให้คุนงงหลวงเลื่อน ครุ
เช่นสีปรีดตาม พยายามโดยนิยม ถึงเรียนไป
ไม่ได้สม ดึงไฟในหงหอย ครุผู้ไดฉลาดล้ำ
รัชรอมคัมภีร์ใหญ่น้อย รุ่วทายสารพนับร้อย ดึง
ขอนมีไฟในนอนอยู่ ครุดงนมศกษา ด้วยเห็น
วาสถานครุ ไม่สมตัวกล้าอุดสุ เหมือนใบไฟฟอย
ใส่ไฟ อนึ่งความรู้นิจจัง รุ่วทุกขังสังเวชใจ อัน
นี้เป็นบัญญาใหญ่ ดึงกองไฟในโลกี้ ผู้ไดไม่
ขวนขวยหา ให้บัญญา เช่นนัม แสงหงหองแต่
ขังโลกี้ ที่จะพาตัวมัวไป ขันเช่นกล่าวมานั้น

คาดคร ว่าเจ้าเดหหรอเดศร สักว่าครูกเรียนไป
อนงจะเรียนธรรม หรอนับถือในท่านชีด เป็น
ที่เคารพเปนไหว ไม่ต้องไตร่ใจถ้วน วารุแท้
หรอธรรมงามแต่นวด ลัชชมศลส่วน หรอ
นวดแต่นอกเน่าใน เขาวรุกเรียนอา หลับตา
ผ้าไป เห็นว่าซักเชือใจ รักใครรับถือท่านหนา
อนงจะกอบกิจต่าง ๆ ทุกอย่างทกท่า จะหากิน
แลวชา จะศึกษาจะอยู่ไหน ใบพิจารณาหประ
โยชน์คุณโทยไตร เขาวรุกเรือนกได ก็ทำไป
ตามตนหวัง ชน เช่นชีมนชอว่าเบาความพง
เหมือนหาดเรือไม่ดูผึ้ง นงไม่ดูแพ่นดิน เรือคด
ตนกนคดตัวจะระยำหนา เพราะตอนนามหลัก
นักป่า คือโทยอันตรายใบวิจารณ์ก่อน ด่วนท่า
กรรมทั้งหล่าย ถ้าจะใบอนตราย ถ้ารายจะร้อน
ภายใน บีคนจะกอบการไดให้ตรงก่อน
หนา อุ่นอา莫หาไปหน้า ใช้บัญญาจังชอน ๆ

โนด อันคนประโยชน์ด้วยไฟ ไม่เอาเชือพนยน
ใส่ ที่ไฟเขากองไว้นา เห็นหงห้อยห้อยแสงคร
ไปจี้ห้าไฟนา จะหาไฟคืบบัญญา แต่คนพาล
อย่างนั้น ประทปคืบบัญญา มากน้อยมี
ตามกุศล มีแก่โลกทั่วทุกคน รู้แสวงคงส่วน
นา เกิดเบนคนไม่ขวนขวย หาอุบายนเก็บบัญญา
จะมีดมัวด่วยโนมา เบองหน้าจะเรวญอย่างวิล ๆ

๑ ขอดเรือไม่ดูผึ้ง นงไม่ดูแพ่นดิน ตนคุ
ควบความตามยิน ได้แก่คันหมนเบาความ เป็น
คนจะแสวงหาคุ้ร่วมกาน ใบดูวดี หรอธรรม เห็น
เต่งนก้มรัก หนงหญิงจะชมชา ไม่หมายประ
จักษ์ ว่ารายกหรอพยกษ พอเห็นพักตรกชนชุม
อนงจะกอบมติร ใบพินจเลหล่ม ว่าช้อสตั้ยหรอ
คดคุม พอยินดมกหลงให้ด อนงจะพงพอง
เจ้านายใบे ตรงตร ก ดรายหรอดอชมาสัย เห็น
ແຕ่ไหญ์กยมอยู่ อนงจะเรียนศลปศาสตร์ไม่

๑ ประดุนคุกที่ท่านประกอบ ว่า เอาผิด
เข้ามาเป็นชอบ ที่ระบบมาตั้งนินทา ได้แก่
กลับร้ายเป็นดีหนา ทกถ่วงแล้วเบื้องหลังยังว่า
เอาเบี้มขันประชันໄก จะเอาผิดมาเป็นชอบไป
ที่ระบบจะตั้นไก ก็อาศัยอคติ คือนัททอ-
มากติ และโนมายกายน นับเบี้นส์ตามมีมา พาก
พ้องคนรักทำหายบช ฉกฉ้อล่อลงด้วยมายา
เขานินทาหรือร่องโรงศาล กลับพวงตอนเบ็นคน
ผิดพาล ให้เบ็นดีชั่วงาน หรือนายศาตรรับ
บานบนหนา ชนเช่นชามาซื้อว่า เอาผิดเป็นชอบ
ด้วยนินทา เพราะเห็นแก่นักนัก อนั่นคน
ชื่อถือธรรมเป็นหลัก ฉกฉ้อล่อลงใจไบรัก
เขายักหน้าพาให้ทำ ทำไบรุหงเนยฉ่า เขา
ว่าซื้อชุมงคลា กล่าวคำทำที่นั่นด้วยไทย ผู้
พูดล่อนนามซื้อว่า ตเตียนระบบด้วยไทย
 เพราะโกรธว่าไบ่ตามตน อนั่นคนไดหลงให้

เหลือล้น เห็นว่าดินนาลมไฟฝน มีตัวเหมือนคน
หลงกรานไหว อนงถอว่าหนูชั่วใหญ่ กัดจีวร
พระเจ้าสาปไว ใครม่าบไดนาปหนา คนดังแสดง
ชี้ชี้ว่า เอาผิดเบ็นชอบด้วยโนมา เพราะว่า
ชี้ชี้ด้วยหลงให้ อนงระบบธรรมวันบ ที่ถูก
แท้เสื่อมศุนย์ไป นานแล้วใชรไม่มีผู้ มผุดลัด
ยกขนเชิดชู ผู้อันเห็นไม่ทันถานดู ตัวนอกครู
ท่านทำมา ผู้ตัวเตียนนนนานาชื้อว่า ตระบอบด้วย
โนมา เพราะหลงนินทาว่างาน อนงผู้ใหญ่หยาน
ช้าพาพาล ผู้น้อยพลอยประสมประسان ด้วย
กลัวท่านจะขัดอัชญา ผู้น้อยพลอยด้วยนั่นท่าน
ว่า เอาผิดเบ็นชอบด้วยภยา เพราะกลัวท่าน
ว่าขัดบนดัน อันนขอทหารณ์สัน ในการเอาผิด
เบ็นชอบนั่น ที่ระบบธรรมมนินทา ด้วยอคติ
สันหนา ถึงจะทำกรรมอันก่อรา ทหยานช้า
สามานย์พวงน ก็คงทำด้วยอคติ จะทำด้วย

เหตุอันนอกนั้น คงไม่มีอย่างส้าย อคติทึ่งสัน
ไชร์ นำสัตว์สู่บ้ายภัย จนดึงใจร่วงอาใจณฯ

๓ พาผ่าแตกแต่นหงส์แพ่นดิน แร้งรอกา
บิน ว่าไม่รู้เห็นน้ำ เป็นคนคุ้มโดยความว่า เกิด
อสุตยา ก้าลีโอลากต่างๆ นกน้อดล่องหาดาย
อย่าง ต้อยตกน้ำ บนทางก้าลีโอลาก เขญ
ใจมาพ้องร้องหา ผู้มีวาระนา ท่านก้าวไม่เที่ยง
ธรรม คนร้ายกลับคลายให้มัน คนดีท่านกัน
หมายมั่นต่อทรัพย์สันบน คนพาลได้ซองพอง
ขน คนดกยัน เพราะตนไร้ทพงพา จะพองผู
ยกดา ท่านก้ารุ่นว่า ดึงก้าดึงเร่งเยียงผู ท้นคน
อันใดที่ เห็นพาลเบนดี เพราเระมีอานาจ
อาจหาญ กึกดับจิตต์คุดเบนพาล ตามการ
อาจหาญ รุกรานคนอันต่อไป ชวนกันเบนเข่น
นไซร์ มากขนไป ทั้งเขญใจพรผุด คนดกพง
ไม่มี ชวนกันหลกหน เข้าสู่ครดงดอน ดึงพา

พานนคร ชาวเมืองได้ร้อน เพราเระนกรกาล
พาล มนัสผูกอบกิจราชการ ลูกขันฝ่ายศาลา
ทั้งนายด้านนายขอน ทั้งผู้เก็บส่วยอากร เขา
กับหอน เอ็นครามภูธรทั้งหลาย รายภูธรไม่
นิดลวงง่าย หรือเห็นคลาดหลาย พอจะตาย
ดวยหลอกล่อ เขาเห็นได้ใจหวร่อ ว่าเหล่า
นหนอ ไปรุช้อจะพองหา ดึงแร้งหวร่องกว่า
บินไบรุท่า เขาก็พาคนขึ้นบุ รายภูธรเท่าอยุ
กไม่อาจสู้ เพราะไร้ผู้จะพองพา จะพองร่องหรือ
เข้าหา ผู้มีวาระนา ท่านก้าหักนด้วยกัน ร้องไป
ให้บ่วຍการวัน ต้องอดต้องกลืน ผายพันก้มหน้า
หาให้ รายภูธรได้ร้อนยังไฟ ไม่มีผู้ใด จะดับ
ไฟให้แก่ตน จะพองนาๆ กัน ก็รอนกรน จะ
พึงฟนกึกลับແลงเหลือ ผุดมศักดิตงเตือ จะ
ดึงผูกเหลือ ดึงเนอพงເສອเหลอthon เมอผົມ
ศักดิหลักคน แม่นว่าวิกล ดึงหลักນักโคลน

คลอนแคลน รายภูรีด้วยร้อนมรสเนน ด้วยความ
ยกเคน ดงพ้าผ่าแผ่นดินดอน ผู้ดุมศักดิ์
หลักนกร ถ้าแม่นไม่คลอน แน่นองคงหลัก
บกพน รายภูร้ายร้อนเริงรื่น แม่นแขกเมือง
อน จัตุนชุมวารมเป็นฯ

๓ ดูนว่าatabอดมาสอดตาด หหนวกสอด
รัวเป็นเขัญ ดูนค'โดยความตามที่เห็น ได้แก่
ผู้เป็นประษญ์ลากครรชพง รูเสงยมเจยมตน รู
วakanพาลคุณประษญ์ รูยารูสันรูหานูรูลาก
เป็นคนนลาครรษยาตัว ด้วยไว้ตันดั่งกนบด
คนหนวก เห็นพาลพาภเข้าทำช้ำ ทำไม่เห็นดัง
atabอดมัว เอาแต่ตัวลดหลักหนี้ เขนินทา
วารายถึงร ทำไข่ไม่พาที เห็นบัลเท็ติดตาม
ตามถ้วนถี่ ชั่วคบลูบ้าปสอดรู ประษญ์ปฐบต
หัดกายวัวา ได้เห็นท่าตาสอดดู สอดรูเต็ด
หนชัว คอยตรกตรองพูดจากาช่องดู ไม่ວัดรู

ยกยอตัว รูหนังรูเบาไม่เมามัว รุดช่วงทุกประการ
รูเป็นรูต่ายรูปลายรูตัน รูผ่อนรูปวน รูหง
ประมาณ ทสูนกไบสูนกคลูกด้วยพาล ทดหานู
ทพาลลดาด ถึงรหำโน้มโวหงหานู ถึงชั่นนาญ
ทำไม่มอาจ เห็นพาลไม่ประจบคบแต่ประษญ์
ฉลาดช่างหาดหนราย เห็นเขานกน้อล้อลงกัน
จิตตหงสังเวชบ่วง ว่าโอสต์วันตับสบماຍ
ดุร้ายน์ปราณกัน พบพาลเม็นไบบอดหนวก
ที่ร ทำดงใบบอดหนวกพลั่น พบบัณฑิตติด
ตามถามทางธรรม ขาดบัณฑ์เห็นเอ็นดู ชน
เช่นชนานนลาดดู ช้อว่าหูหนวกสอดรู ทำเปน
atabอดเที่ยวสอดตาด รัวเป็นเขัญเหลือหลางฯ

๔ ไครไฝรอนจะนอนเบ็น เบนดูเดียว
อชินายว่า ได้แก่หญิงชาญ หมั่นขวนขวยการ
แต่เดิม ค้อยามหนัมแสงงหา วิชาใส่ตันเพิ่ม
เติม เรียนอักษรเบนเดิม แล้วเพิ่มวิชาหากิน

๒๐

ครั้นยามໃห້ໄມ່ຄ້ານ หมັນກອນກາຮາທຽບ
ສິນ ຄົງຫາວ່າອຸນຍຸງຮົນ ທັນທາກິນໄປເສື່ອກ່ອນ
ສ່າງສມທຽບສິນໄວ້ ເມື່ອຍານແກ້ໄຂນັ້ນອນ
ເລີຍກາຍໄມ່ເຫຼືອດ້ອນ ຖຸກຈົກ່ອນຈົງສນາຍກາຍ
ຫລັ້ງ ອັນໂສດີຜັກລັວກັບ ໃນອນຍໄດ້ຢືນພື້ນ
ໝາຍ ໂມ່ນກອນບຸນຍະຮວງ ໂທຍຖ່າຈົດທັງຫລາຍ ຄົງຍາກ
ເຂົ້າເປັນໄຟນ ສົ່ງໄດ້ເມີນນາປັບກරາຍ ກຸລູຮົນ
ຂວາງຂວາຍ ກ່ອນແຕ່ຍັງໄມ່ມາ ເມື່ອໄກລົມ້ວຍໄມ່ວຸ່ນ
ເພຣະບຸນຍຸອຸນສຸຂາ ມ້ວຍແລ້ວຈະສູ່ພາ ຮ້ອນກ່ອນ
ໜາງຈຶ່ງໄດ້ເຢືນ ອັນຊົກຖ້າສົດ ເໜື້ນໄຕຮັວງກອນ
ດ້ວຍເຂົ້າ ເໜື້ນເກີດແກ່ຕາຍເໜື້ນ ເປັນດົ່ງໄຟໄໝ໌
ໂລກາ ເໜື້ນຕົນເກີດມາດູ ດັ່ງໜັນອູ່ກ່າວງໄຟ່ານາ
ເໜື້ນແລ້ວຮັນສົກໝາ ໃນຄາສັນຫາຄວາມເຢືນ ຄົງ
ຍາກເຂົ້າສັກເຫຼົ່າໄຮ ນໍາຕາໄຫລກນໍ້າເວັ້ນ ກອນ
ສູ່ເຫັນເພຍຮົນນຳເພົ່າ ທຸກເຫັນນັ້ນເວັ້ນກາດ ຕ້າ
ໝາມໄຟທ່ອນ ຄອນວຽດດ້ວຍອົງຄໍາານ ດາມ

๒๑

115345

ປ່ຽນຢາມ ພລາຢູນນາປາຕາຍໃນชาຕີ້ ຈະໄດ້ສຸ່
ໃນລານ ໃນນິພພານລໍາເລີຄໂລກີ່ ແນ້ນລານ
ມຽບຄລູນ ໄມ່ເກີດມ້າຕິ່ນນາ ກຸລູທ່າສ່າງໄວ້
ເປັນນັ້ນຈັຍໃນເບັງຫນ້າ ໃຫ້ຕົນພື້ນຖາກາ ໃນ
ເບັງຫນ້າຈະພົນຮ້ອນ ໄມ່ຂູນສາມພວກນ ເຊັ່ນເຮົາ
ຊາມແຕກ່ອນ ຂ້ອວ່າຄົນໄຟຮ້ອນ ຈະນອນເຢືນເຫັນ
ນັ້ນາ ເພຣະວ່າໜ້າມ່ນຫາທຽບ ແລ້ວມັນດັບໜຶ່ງ
ໂທຍາ ດ້ວຍຍາກລຳນາກຫາ ໄປກາຍຫນ້າຈຶ່ງ
ສນາຍ ฯ

๑ ໄຄຣີໄຟເຢືນຈະດື່ນຕາຍ ດນເດື່ອຍໂດຍ
ອຮຣດ ທ່ານຄັດປະດົນ ໄດ້ເກົ່າຄົນຄ້ານງານ
ໄມ່ກອບກາຮົວໜ້າ ໄສ່ອາຕມາແຕ່ເດີມ ເວາແຕ່
ເຫີ່ນຫັງສຸກ ບໍ່ກ່າວໆທຸກໆປ່າຍມ້ອ ເໜື້ອ
ກ່າວ່ານສຸກ ກໍລື່ງນຸກໄປນັ້ນ ບໍ່ພຽນບັນຈຸຕົດ
ຕົນ ຂວາງຂວາຍໜາມຍົງງານ ກອນກົງກາຮາ
ທຽບ ໄວສຳຫັບເນື້ອແກ້ ອັນເວາແຕ່ນອນໄຫຼ້

ได้ว่าข้าจะนอน ดุดงขอนขเซา ถึงว่าเขายัง
ปลุก ไม่อยากกลมตา ไม่คิดหาร่างงาน ไม่
กอบกราหารพย ไว้สำหรับภัยหลัง หวังแต่
เกย์มนสันต์ บั้จุบันผ่ายเดียว ไม่แผลเหลียว
ความเข็ญ ที่จะเป็นภัยหน้า ถ้าแม้นไปเบ่อง
ปลาย อันตรายหากมามา แต่อ้ายกษัตริย์ ถ้า
วินต์โรค ถูการามถึง ใจรำฟิงเอ่าไหหน ช่วย
ภัยเดียงอาทิตา เมื่อโรคแก่เต่า ก็จะเร่อร้อน
ยาก ไม่ดีล้ำากแก่ตน ที่เป็นผลความคร้าน
ที่ชาวบ้านฟังได้ อนึ่งไชรัตนครรานกิ ไม่คิดดู
ให้ดี เห็นท่านมีสินทรัพย์ ไปบันทัวเม็นญาต
เอาร้าวดีฝากเขา ใจม่ายนักหนด หากเขา
คดใจพาล เอาคำหวานลงล้อ ตอบต่อให้หลง
ให้หล เข้าใจว่าท่านรัก ท่านก็ชักชวนสนิท ภัย
หลังคิดเดือกด ตุ่ว่าตนลักษอง เงินทองโคงข้า
หน ไม่ปราณน้ำเนตร เหตุทั้งนี้เพราะตน เป็น

คนครรานใจนา หมายพึงเขารรานกิ ไม่คิดพง
ตนไซร์ จึงได้ยกถึงตน อนึ่งโสดคนใจพาล ไม่
กอบกราภกุศล ไว้ส์ตันแต่แรก เอ่าแต่แบก
การนาป หาแต่ลากสำคัญ บั้จุบันภัยเดียว
ไม่แผลเหลียวโลกหน้า ใจหายชาไม่ดี อนึ่งโสด
ชับพรพชิต บัวชแล้วกิแห่งตน ไม่ขวนขวย
หมายหา ไม่ศึกษานัญญาต ปฏิบติให้ดี เป็นแต่
ชเพ่อนท่าน ไม่คิดอ่านเด่าเรียน บำเพ็ญเพียร
กาวนา แสงวงหาประโยชน์ ทำแต่โทยไม่ดี เป็น
อลชใจพาล กอบการผิดบัญญาต ดึงคุหสั่ง
ชาวบ้าน เกี่ยจครรานไม่เด่าเรียน บัวเข้าเบียพ
ศาสนาน ไม่แสงวงหาทางธรรม ชนเช่นพวรรณนาม
ตามตำนานพนธ์ ชื่อว่าคนไฟเย็น จะได้เขญดัน
ตาย เพราภัยหน้าจะได้ เสวยวีนา กบนาปไซร์
โทยนั้นตามกรรม ๆ

๑ เสือจะกลืนไปขึ้นก้า ดูเดียวโดยคำ
อธิบายบราณมา ได้แก่ค่อนหังกา ไม่ดูว่าสนใจ
แห่งคนคนอื่นด้วยด ว่าตนตั้งศักดิน้อยคร ท่าน
ที่ท่านมี อำนวยวาระน่าโภค เห็นแก่สินบนเข้า
ให้ นัยหนึ่งใช้รักษาวัดจะอ้างฤทธา เข้าแบบ
หามความเข่าว่า คัดจังเจอมา แต่ผุดมอาณาจ
ไว้อิสริยองอาจ ทำสบประมาท ท่านผุดม
วาระ ชนเช่นพรรรณามา บัญญติข่าวว่า เสือ
จะกลืนไปขึ้นก้า เพราะสินใหม่สินบนชา ดูด
คำ ผุดดงเสือจะกลืน ไม่เขี่ยมตัวกลัวตายยิน
หัดเข้าขึ้น พยัคฆ์มานเป็นภัย พยัคฆ์ไม่ได
ท์ฤทธา ตอบด้วยหัดตา จะถึงพินาศนิบหาย ฯ

๑ จรเข็จะค่าว่าไปขึ้นหมาย ดูเดียวโดย
อธิบาย ได้แก่ค่อนไม่วิจารณ์ คือผู้ใดเห็นผู้อื่น
พาล ทำกรรมหยาบช้านานย เห็นแล้วไม่มี
อัชมาสัย ว่าเราสอนสั่งจะพิงหรือไม่ ถ้าดื้อ

กระดังล้ำเหลือใจ ไม่ต้องดุ่นเห็นแก่ถาก
ไม่สั่งสอนค่อนว่านานา ชนเช่นชันนามชื่อว่า
จรเข็จะค่าว่าไปขึ้นหมาย เพราะจารเขคือพาลร้าย
หากมันไม่หวังพึงอธิบาย มันกลับโทรศัพฐ
โทยกให้ อนั่งโถตะลังสอนผู้ใด งดหน้าแล
อัชมาสัย ให้รู้แก่ก่อนจะสอนสั่ง ผู้ใดใจพาล
เหลือกำลัง แม่สั่งสอนห่อนอย่างยินพึง ชน
เช่นชี้รุ่นไม่ควรสอน ผู้ใดเดิมคอบพาลอยู่ก่อน
จะเป็นพาลไปแต่ใจอ่อน หากยินคำสอนจะเชื่อ
พึง ชนเช่นนกควรสอนสั่ง จะสอนฯ ด้วยเมตตา
คง อายาสอนสั่งมุ่งมาทามิส แม่นอนศาสต์
สอนสุริต จะเป็นกุศลอันประเสริฐ ให้ผลอัน
ประเสริฐเบองหน้า แม่สอนด้วยกะสันถ้ำ
ไม่ขอวายกย่องศาสต์ กรรมนั้นไม่นับว่ากุศลฯ

๑ คบมิตรพบอสรพิษร้าย ว่ายนาทีถ่วง
วน ดุคุณความตามนุสันธ ได้แก่คุณหมุ่คบ

มิตรไม่มีท่า คือคนไม่มีวิจารณญาณ คบแต่ มิตรหมู่พาด้า ที่โงเงินักเลงผันกินสุรา และ นกน้อล้อลงท่าน องค์คบเหล่าลูกหลวงเล่น ตะเดิ้ง คบช่าวังหวังสังสาร องั่นคบแขกเมือง นาราชการ คบศัตรุของบุตร คบเมียท่านเมีย ท้าสหันต์ไว้ ผู้คบนานมีขอว่า คบมิตรพบ อสรมยหนา ว่ายานาทถาวรั่วน เพราจะวายตั้ง เต็พาลชาติ จนหลงแรมร้างผ้าตน ดูเพียง อสรมดุลัน เพราจะว่าพาพิษแก่ผู้คบ คน พาลฯ พาผู้สามาคม ให้ต้องพ่องร้องหลักหลวง คบลูกหลวงฯ เล่นผิดชนบ คบช่าวังคันสื้อ สาร สามสังนจะพาผู้สามาคม ให้ต้องราช ไอยการ คบศัตรุของบุตรโภราณ มันได้ซึ่ง จะปองร้าย คบหลงผัวร้างจะระยำยก เพรา สามมันมุ่งขาย หนังคบสตรทภริมยชาญอน เป็นชื่อยุ้งเตก่อันมา องั่นอยู่ในระหว่างกลาง

พาลชนที่ดุร้ายร้าย หนังอยู่กับผู้ดีทั้งมา ด้วยญาติมิตรแล้วแม่พ่อ ชนเหล่านี้ประหนึ่ง ว่าว่ายน้ำในวงศุกุลภานอ เพราจะเข้าเหล่าน จะคงขบคือ ดูดุจกุลมีท่วงงานฯ

๑ ที่ให้กินมีนดี ที่มีให้กินไปยินดี ดู คุณได้แก่คุณ อากตัญญุมดมว พ่อแม่ท่านสั่งสอน ให้หากินอย่างอบชั่ว ให้รักษาตัว ตามแบบ บรรณท่านสอน ไม่ถือตามคำสั่ง ของมารดาแล บีดร หากินด้วยความร้อน คือบ่มแหงล้อลง เขา เป็นนักเลงต่างๆ เด่นเบyiไก่กินเหล้า สูบกัญชาเมما กินผึ้นคบแต่พาล พากันทำ การชั่ว ปล้นวงย่องเบาชាតบ้าน ยินดีกอบแต่ การ หากินผิดตำราสอน องั่นชิงกันประมูล ขันใหม่มากกว่าแต่ก่อน เป็นนายอากรขนอน เก็บส่วยเกินแบบบรรณ องั่นโสดพระภรุ่ง ทรงเมตตาโปรดประทาน ให้ห้อครรฐาน รุ่งเรือง

ด้วยศักดิ์ทรัพย์สิน กอบขบถคดโกง ไม่ขอ
สัตย์ต่อแผ่นดิน คบเพื่อนพากันกิน สรวยฝัน
การพาล เบี่ยดเบี้ยพระภูร ให้ได้เข้มแคน
รำคาญ ไม่กอบกิจราชการ กตัญญูตอกุน คน
เอื้อสักกว่าคน คนเท็จถืออยู่อ้อมมากม คนหม้อ
ข้าวคนท คนหาทท่านสอน คนมีมากหม่น
ແสน จะหาคนหักคนธรรม พากนแท้คนหมั่น
คนยกนายกเหลือใจ อง์โสดบวรพชิช
มุ่นมาบตามวินัย พระเจ้าบัญญติไว ให้เลียง
ชพตามชอบธรรม ให้เว้นมิจนาชีพ สังฆเกท
เวชกรรม กุลุทธสกธรรม อันเป็นอเนสนะ
ไม่เวนผนชนทำ กอบการมิจนาชีพ เดียงชีพ
ผิดเพศพระ ไม่ต้องตามอ่าย่างต่าง ๆ พรรณนาช
เช่อน ยอมมีมากล้าหาดายอย่าง คอ ช้มอช
ช่าง รับทำกรจ้างนา ช่างสร้างเครื่องศพ
ชีประจบชีพอค ชีทำไร้โภนา ชีเข้าบ้าตัดเสา

ไม่ ชั่นกสวดชีเก่ง ชั่นกเลงเด่นเบี้ยไก ชั่นเมา
จัญไร ชีเที่ยวไรเที่ยวรังพา ชีเจ้าชูอยบาน ช
จักสานชพนฝา ชีหมากรักษา ชีปุณณาช
แปรชาต ชีมวยชีข้าวคำ ชีจันกันนิจนบาร
ชีสวากษดุงน บวชตัวเข้าเบ็นช แต่ใจหนีปoyer
บาน ใช้ชีหนังสาร ชีแต่หัวตัวไม่ยอม ชีเอื้ย
สักว่าช ชีดาวชีดาชล้อม ชีเท็จชีจอมปลอม เบ็น
แต่หัวหอมปลอมชี ชนเหล่านชอว่า ที่ให้กิน
บีบีนดี ที่มีให้กินน ไปบินยลขวนขวยหา
พระผ้ายคุหัสด ไม่หัดดักภายในฯ ตาม
บีดามารดา แลแบบบุราณท่านสอน ผ้ายชีหน
บัญญติ ไม่ปฎิบติสังวาร ตามคำพระเจ้าสอน
เบ็นชไม่มความอยาย บริโภคบั้นจัย ที่หายกให้
ด้วยหมาย จะให้กินเดียงกาย แล้วเด่าเรียน
เพยรศกษา กินแล้วไม่เด่าเรียน พยายามตาม
กิจฯ เพาะดงนชอว่า ที่ให้กินมีบีนด ผู้ใด

โครงการที่ทำ ตั้งหนังแสดงแข่งม้านุ่ม ทุกปีไทยก็จะมี ในโลกนี้แลกอ่อน

๑ ที่เป็นการไม่หวั่นผล ที่ใช้กลไปชนพน ดันคุ้มโดยความยิน ได้แก่เหล่าไม่เข้าการคือคนควรประจับประชญ ไม่ประจบไปคนพาล องค์กสลดตนควรหว่าน ไม่คิดอ่านหว่านแต่ไทย หนงไม่ตรารอเรือน ควรจะดมแต่หอด อง กิจการงานประโอยชน ควรจะทำไม่นำพา อง ผัวเมียและญาติคร เขาโทรศั้นคนด้าว่า ถูก รักกันอยู่น่า ใช้การตัวไปมัวด้วย ช่วยเหล่า เคาะด้าว่า ถูกสนุกบุกไปช่วย ยืนอธิไม่ให้เขา ด้วย ช่วยเตะต่อยพลอยประสา อง์โสดจะมี ชพระ ไม่ตั้งใจในกิจกรรม ของตนโดยนิยม ศรีเรียนรู้ชสาสนา กิจของตนไม่หวานaway ไป กอบกิจพิเศษตัว ตนหนังพรรณนามา ที่มีให้กิน ไปยินดี อง์เวียนเผาเข้าเตีบ้าน เที่ยวพูดจา

ว่าสัปดาห์ ด้วยชายหญิงทั้งกิจตน ดังคุหัสส์ น่าบัดดี อนงกิจการงานในวัด ควรประกอบให้ ขอบดี ไม่ประกอบไปคลุกคลี แต่การบ้านใช้ งานตน องั่งทงชั่นและคุหัสส์ ไปเที่ยวแห่ แห่ในคน ให้โทรศั้นใช้เหตุผล เสี่ยมเข้า ความไว้ชั้นกัน องั่งเข้าโทรศั้นนานาน บันดาล เดือดจะเหอเดพลัน ไปเพ้าตามถึงความนั้น ให้ โทรศั้นอุกน่า เข้าที่ไหนมีแต่จ่าว เพราะเที่ยว ยแห่แห่แห่แห่ เก็บมาพดแต่บตร เข้าเหมือนกลั่น สำนักกุณ ชน เช่นนนชอว่า ที่เป็นการไม่หวั่น ผล อง์ชอว่าใช้กล ไปชนพนขันนำพา เพราะ ความดีที่ควรทำ ไม่คิดทำไม่นำพา ทำแต่กิจพิเศษ ตัวร้า พาคนคนอันนับหาย ๆ

๑ เดือนเพื่อนมีครัวจะหลับ คนเดียวโดย ฉะนั้น บอกอธิบาย ได้แก่คนดี มศร์ทชาหาราย ชั้นชุมน้ำวาย ในการกุศล ยินดีเจรจา แต่สา-

กั้นฯ ด้วยปราชญ์หาผล มีศลหิรโตร ตะปะในตน
บัญญาແຍນຍລ ความເພຍຣມີ່ຫຍອນ ອັນຍົມ
ປະກອບ ດ້ວຍທຳຄວາມຂອບ ຫ້າປະກາຣນວຣ ໄດ້
ແກ່ງກິນ ຮັນງຽນອນ ຮູ່ເດີນທຮ ຮູ່ພຸດພາທໍ ຮູ່
ກິນຄົກຄົນ ໃຈເບີນກຸສລ ປລາດເລີຍຂ່ວ້າ ໂມ່ນ້າສັດວ່
ຊັ້ນ ນກຈົວເສີຍດສ ເອາຂອງເຫຼານ ມາເລີຍ
ອາຕມາ ໂມ່ກິນຂອງເມາ ຄົ້ອັຜົນແລະເຫດ້າ ເມຮ້ຍ
ກົ່າໝາ ຈະກິນໃຫ້ຖານ ເສີຍກົ່ອນແກກ່າ ແລະສັດວ່
ນານາ ທ່ານາຄົງຕົນ ມື່ຂອງກິນໄດ້ ເບີນຂອງດໍໃຫ້ຮ່
ແກກໃຫ້ທຸກຄົນ ມີລູກຫລານຕົນ ເພື່ອນບ້ານຕາມນີ້
ໄມ່ຂ່ອນກິນແກ່ນຍົວ ແຕ່ກັນຜົ້າເດີຍ ມີໃຈອາຮ
ທີ່ຮູ່ປະມາລັນ ກາຣເລີຍຂ່ວ້າ ເລີຍຕົນຕາມນີ້
ໄມ່ຕະຫຼານໄມ່ສ່າຍ ດ້ວ່າວ່າທຮພຍ່ນອຍ ຮູ່ພອນ
ຫຍ່ອນດອຍ ໂມ່ກິນຟຸມຟ່າຍ ດ້ວ່າວ່າທຮພຍ່ນຳກ ໂມ່
ຕະຫຼານຫລາຍ ໂມ່ທຳເບີຍກົ່າຍ ໄກຄລ້າຍຄົງຈານ
ຮູ່ພອນຍັນ ຕາມກຳລັງທຮພຍ່ນ ດ້ວຍບັນຫຼຸງຫາຕົນ

ໄມ່ຟຸມຟ່າຍມາກ ກລັວຍາກກລັງຈານ ອູ່ຢັ້ງຝ່າຂອງວ່າ
ຄົນ ຜູ້ຮູ່ກິນນາ ຮູ່ນໍ້າຄອຄນ ຈະນັ່ງດຸຕົນ ໄກພັນ
ໂທໝາ ໂມ່ນໍ້າສູງເກີນ ບົດາມາຮາດາ ກວ່າຄຽບໆຢ່າ
ຜູ້ເຫົ່າພຣາມັນໆ່ ມັນ່ໄມ່ນໍ້າໃນ ທ່ປະກອບໄປ
ດ້ວຍໂທໝາຈະນີ້ ໂມ່ນໍ້າຂວາງທາງ ທ່ເຂົາຈົດ໌ ໂມ່ນໍ້າ
ຂວາງທ່ານ ປະຕູນນີ້ໄດ້ ໂມ່ນໍ້າເສີຍດສ ຜູ້ເຫົ່າ
ພຣາມັນໆ່ ທ່ານອາຍໃຫ້ຢ່າ ປລາດອາສນະ ທ່ຈະ
ນໍ້າໃຫ້ຮ່ ອູ່ຢັ້ງຝ່າແລະໄດ້ ຂ້ອວ່າຮູ່ນໍ້າ ຮູ່ນອນນີ້ໃຫ້ຮ່
ໄກພັນເຂົ້າໄຈ ດັ່ງໃນຫຼາຍລັ້ງ ຮູ່ນອນອັນ ເໜັນອນ
ອູ່ຢັ້ງຮູ່ນໍ້າ ຂໍຈໍາຮະວັງ ເໜັນອູ່ຢັ້ງວ່າມາ ອັນ
ໄສດຈະນອນ ລຳພົ່ງເສີຍກົ່ອນ ໃນທາງກາວນາ ຄືດ
ຄຸມພ່ອແມ່ ຄຸມຄຽບໆຕາ ແລະພຣະສາສດາ ກຣມ
ຕານໄດ້ ຈະ ແລ້ວຈຶ່ງຄ່ອຍນອນ ມີໃຫ້ນວັນໆ ຂັ້ນທັນ
ນໍ້າໃຈ ໂມ່ນອນຂໍເຫຼາ ທີ່ສ່າຍມາໄປ ຕັ້ນກ່ອນອົທ້າຍ
ຈໍາເຮົ່າງກາວນາ ຄືດົງກ່າຍວ່າ ອາຍຸລົງໄປ
ໄກດ້ຕາຍເຫຼົາມາ ວ່າໂອ້ອ້າຍຸ ຢ່ອມເມື່ອນອົຈາ ຈະ

ถึงวันหน้า หรือไม่รู้ แล้วสุดท่องบ่น ของ
เก่าทัตน เรียนมาแต่ครู มีให้ล้มเหลว ให้ดีรัง
อยู่ อายุยังแล้วครู เรยกว่ารุนแรง รู้เดินนั้น
ไชร์ คอกคนเข้าใจ ในทางนทจร เห็นผู้เช่าพระ
ยืนนั่งอยู่ก่อน เข้าใจลักษัยอ่อน หลักไปให้ดี
หลักหนทางให้ แก่คนผู้ใหญ่ สมณพราหมณ์
นั้น ที่ควรจะไหว้ กิไหว้ตามที่ ถ้าเห็นผู้ดี หลัก
หนทางให้ เห็นคนชรา หรือคนโรค คนตาย
ได้ๆ ไม่ทำเกลียดซัง อนิจังนึกได้ ว่าเราน
ไชร์ นานไปเหมือนกัน คงแก่คงไชร์ คงตาย
แน่ไชร์ เมื่อันด้วยผู้นั้น เดินไปได้บุญ ทุก
ก้าวทุกอัน คนดีก้าววนนั้น ขอว่ารุ่นเดิน รู้พด
นั้นไชร์ จะพุดได้ๆ ไม่มีสาเกิน พุดแต่สัจจัง
มาพงสรรเสริญ ไม่พุดให้เกิน กว่าตนรู้เห็น ไม่
บุส่อสรพ์ ให้ทานแต่กัน ก้าวคำนำเขียน
เห็นท่านโกรธกัน ก้าวคำดับเขญ ให้ท่านได้

เขียน หายโกรธแก่กัน ไม่กล่าวคำหยาบ พด
จากรากาม น้ำพังผ่ายผัน ไฟเราจะเพราะห์ น้ำ
พังทกอัน จับใจผ่ายผัน ผู้พงบัวย ไม่สัมพป-
ปลาป พดเพ้อใบบัวป เรื่องเท็จทั้งหลาย
กล่าวแต่ค้าด มีคุณมากมาย ก้าวมาคำใจด
ควรตรกตรองดุ ควรใส่หฤทัย เอาไว้เป็นครู พ
ดเขียนไว ได้พงชอบห์ ถ้าไครตรองดุ มແບນ
ลอกต้น ชั่งกล่าวແเบนยล แม่ไครทกคน ได้พง
สบชัน ไม่ยกยอด ไม่ข่มคนอัน น้ำพงยง
ยน กอบด้วยเมตตา ก้าวคำอาศัย หงษ์ธรรม
วันย กอบด้วยอรรถา เป็นสภานิต ใช่คำพาดา
ดั่งคนกล่าวมา ขอว่ารุ่พด หญิงชาญผู้ดี ถ้า
ประกอบไป ด้วยความบริสุทธิ์ ดังหนังกล่าว
มา ขอว่ามณฑ์ อันดีทสุด จะเจริญบ่อง靤
ชนดังกล่าววนนั้น ขอว่าพระจันทร์ ในวันเพญนา
ผ่องใส่ไฟบุลย์ รัศมีโสดา ไนท่านกลางพ้า จัง

ตามสறพ ชนดังแสดงมา ทงชคถหสต
กุดนามตามฉบับนั้น ข้อว่าวันเพญ มีครั้งหลับ
เพราจะไขขับ แต่การกุศล ๆ

๑ เดือนดับมีครั้งตอน คนเดยวนยิน
ความใดแก่เหล่ามีดมน คอกถหสตซ ประกอบ
ด้วยกุศล ไมร์เหตุผล ประโยชน์โลกนี้
หน้า คือว่าหมื่น ที่ประกอบตน ด้วยชั่วทำ
ประการหนา คอกไมร์กัน ไมร์นั่งแล่นอยู่ ไม
ร์เดินหนา ไมร์เจรจาพาก ไมร์กันนน คอกน
อาทรมน ย้อมมาตรฐานสัตว์ตดชว ยกน้อล่อลง ข่ม
แหงเบยดเบยพเตยดส เออกองเหลานมาเดยง
กายอาทما กินแต่ของเมา คอกัญชาเหลา
แมรยถูกทางผ้า มองกันดี ธรรมนบแก
ญูติกา แลเพอนบานหนา ขอนกันหุนบวเตยว
ธรรมน อนงไมร์ประมาณ จนตัวกันدار กิน
ฟูมฟายเหมือนคนน ทรพย์สินมากหลาย กิน

เบยกน้ายหวงธรรมน ชนเช่นกล่าว ข้อว่าไมร
ร์กันนา ไมร์นั่งเด่า คือคนใจเบา นั่งสังกว่าคร
บุญ สรุกว่าพ่อแม่ ผู้เม่าเหล่าสมณา นั่ง
ขวางทวารา บันไดทางเดินได ๆ นั่งเบยดเสียด
ส สมณะพระช แลผู้ดหรอผู้ใหญ่ อนงทำ
เกินศักดิ ขันนั่งที่ใหญ่ของกษัตริย์ไชร ไมร์กลัว
จัญไรแก่ตน อนงแต่งทั่งประหนงว่าวัง เกิน
วาสนาเหลือล้น ทำเที่ยมผด ไมร์เสงยมเจยม
ตน เหล่านชอกน ไมร์นั่งดงนนา ไมร์น้อนนน
ท่านว่าเหมือนกัน ไมร์นั่งดงวามา อนงไมร
น้อน ย้อมแหงเชาซอนหนักหนา ถงที่เสยา
หลับตา nonกรนบ่ไป ไมร์ท่องไมร์บ่น ภานา
สวดมนต์ ดังหนึ่งแสดงแจงไว นอนสายเชา
จันเกินอาทิตย์อหัย ชนเช่นนไชร ข้อว่าไมร
น้อนรา ไมร์เดินเด่า คือคนใจเบา เห็นผู้เม่า
เหล่าสมณา ย้อมเดินเสียดส แก่ท่านที่เดินมา

ไม่ก้มกาย อัชณาเครพท่านพลัน หนึ่งเห็นคน
ไข้ คนแก่ๆ แลกน้ำลายวายช่วง มือติด
คิดชัง ไม่สังเวชจิตต์ด้วยพลัน คนดึงกล่าวหัน
ข้อว่าไม่รู้เดินนา ไม่รู้พูดนั้น ก็อคนอาธรรม
ย้อมพูดแต่คำมุสา พูดไม่ได้จริง เอาแต่ฟัง
เพราะว่าฯ บัญญาปโทยา เมืองหนาเดยวัน
ไม่คิด กล่าวคำเสียดส่อ ปากนอนสองผลอ
ให้ท่านโกรธกันพลันผิด ถ้าเข้าโกรธกัน พุด
ยความนั้นเนองนิตย์ ให้เขามีจิตต์ คืนถึงโภ
นั้นไม่วาย ย้อมกล่าวคำหายน คำไม่สุภาพ
เป็นกับบุนคนดุร้าย ไครพังเคืองโสด ให้
โกรธไม่เสื่อมหาย เป็นคำทำลาย ความรักให้
หายจากกัน กล่าวสัมปปดลป เร่องเที่ยบเป็น
บาน ไม่ประโยชน์สักอัน พังไปยังคำ สังเวช
ใจในคำนั้น หรือเลื่อมใสสักอันบ่ม หนึ่งโสด
แม่พ่อ พอดูกชั้นคอ สอนลูกแต่ล้วนไม่ดี

สอนลูกให้ดี ว่าอ้ายให้ว่อ แต่ล้มให้อับรี่
นมาเตต่เดิมทาก้อน เพราะพ่อแม่สอนแต่อ่อนๆ
ก็ต่ำได้สารพัน ไม่ต้องสอนดอกในการนอกรอก
อย่างนั้น คงทำทกอัน เพราะการช่วยไม่มีครู
องค์กล่าวคำได้ เอาเดือยเข้าใส่ สนับประจា
พรั่พรู จะกล่าวคำได้ ยกตนขึ้นท่านอวดรู้ เช่น
นแดครู เรยกว่าไม่รู้พูดชา บุคคลผู้ใด ถ้าเมื่น
กอบไปด้วยชั่ว ห้ามประการดงว่า บุคคลผู้นั้น
จะเสื่อมศนย์ครรษั่ง ไปจากอาตามา ดังจันทร์ใน
วันแรมนั้น ชนเช่นในฉบับ ข้อว่าเดือนดับ มี
ไครตั้นพนกาย เพราะว่าความเร็ญ แลสุ
โลกหน้าโลกนั้น บ่ห่อนจะมีฯ

๑ ไฟฤาจะอดงดพน ดูเดียวนั้น โดย
ความตามบุราณท่านว่ามา ได้แก่คุณโลกเหลือ
ตรา ในกามคุณห้า คือรูปเสียงกลนรสลงสัมพัสด
ด้วยกำลังโลกสาหัส แสงงหาสมบัติ บ่มที่

พัคความอ่อนอารมณ์ แสงหารป้าดีรูปชม ยัง
บ่อมสม แสงศพทราบณ์ต่อไป ได้เสียงบ'
สันอยากใจ กลับแสงงต่อไป ในคันธารมณ์
คงกล่นต่างๆ ได้กล่นแล้วบ้องสันสร้าง ความ
อยากน้ำหาง ยังแสงหารสารมณ์ต่อไป ได้รีส
ต่างๆ น้ำหางใจ กลับแสงหารอกไทร์ ซึ่งโผล
รูพพารมณ์เข้มต่อไป ด้วยกำลังทุษณาใน จัก
ได้อ้มใจ ว่าท่านนี้ไบรห้ายอยากห่อนม ได้หนึ่ง
แสงสองสามสี่ ไม่สนเท่านั้น ยังยินดีห้า
ห้าหกต่อไป ได้ร้อยน่ถอยอ้มใจ กลับกำเริบ
ไหญ่ หาพันหานมี่ไม่หนดหมายหา ชน เช่น
พรพรรณมา บัญญติชื่อว่า ไฟฤาจะงดพนยน
ใส่ เพราะความละโมบโลกไหญ่ ของสัตว์ไทร์
ดูกองพนไหญ่มีมา วิสัยไฟ้อนไหญ่กล้า
บุคคลน้ำมา ซึ่งเชือกอพนยนใส่ เพล็นนั้นจะ
อ้มอาจใจ ด้วยเชือกที่ใส่ และดับหรือหมดไม่

ไหม็คุามี แม้นเชือไหญ่เท่าไร ใส่เข้าอัคคี คง
เพาพลาญเป็นอาหารฉันได ชนที่โลกมากนั้นไชร
บริโภคโภคาย บ่อมอารมณ์ดุจไฟนันนั้น ให้
ปราษฎ์พึงจำสำคัญ ว่าไฟๆ นั้น คือความ
ละโมบโลกมากอย่างไร ที่ว่าเชือเพลิงเชือไฟ
ใช้อันใช้ไกล คือการคุณเงินทองของรัก ด้วย
กำลังโลกแม้นจัก เป็นองค์ເອກอัคร กษัตริย์
ไหญ่ในทวีปหงส์ อายุยืนได้หมอนบ เกณมเปรเม^๔
ปรีดี ยินดีเสวยกามตามประรุดนา บ่อมบเอบ
เช่นสา ความโลกลากา ดุจไฟไม่อมพนด้วย
ดี ควรสั่งเวชด้วยเหตุน ว่าโวช ของเราน้อย
ไม่พอกดุษณา เห็นแล้วควรรับศกษา ในพระ
ศาสนा หานาคอภวนานอันเย็นไหญ่ ดับชั่งโลก
ดุจจะกองไฟ ที่เผาที่ไหม' ให้ได้เย็นสุขทุก
เวลา ๆ

๑ คนๆ จะร่าอยู่ทั่วันอันนนา เป็นคนเดียวโดยอรรถา ได้ชื่อรากความแก่ คือเกิดเป็นตัวในสังสารวัฏแน่ คงมีรากความแก่ อายุตามตัวทั่วทุกคน วันใดเดือนใดไฟคร้อชราเรือน จะใหม่มาลากมาลัน หมู่สัตว์อย่างนั้นสัย ตั้งแต่กำเนิดเกิดปฏิสันธินี้ใน ครรภ์แห่งมารดาคนนี้ไป ชรานามาแต่นั้น อายุสัตว์นี้ใช้ร่างกายไปทุกคืนวัน ผู้ใดครองประภัน มีให้แก่ห่อนเหนม บเดือนคนวัน ล่วงไปปีนได้ก็ด้อวยเหล่าเราท่านน ล่วงตามราตรีนั้นน จะอ่อนวอนงอนงอต่อเดือนบคนวัน ให้อยู่ท่าอยู่น คงไม่สมอย่างสัย แม้นมีฤทธิ์จะรบกับชาวภัยจะชนะอย่างสัย อนงจะหนกมพน หนงโสดจะมียาจิเศษแล้วแทนต จะเยี่ยวยารักษานา ให้พ้นแก่ห่อนเหนม อายเราทั้งปวงล่วงไปตามราตรี แก่ไปแก่ไปทุกท กำลังกันอยถอยลง

ตามดุหนัก พื้นหักพมหงอกบอกตรง ว่าไกล้ต่อตามนั่นคง ให้แลเห็นเป็นลำคำญ อันขอว่า คนๆ จะร่าอยู่ทั่วัน เพราะคืนคืนเดือนน ไม่ทั่วันนี้จวจ เพราะดงนควรรำพิงถึงตัวเป็นนิตย ว่าเรามีชาติด เป็นธรรมชาติดตัวตน จะหลอกหันด้วยอุบายนี้ไม่พ้น ความแก่เก่าคงเผาลน ทุกเวลาอย่างสัย ทั้นความเมาก้อถือว่าเรายังไม่แก่ใช้ร จะค่อยสร้างห่างๆ ไปด้วยกำลังภานุ คิดเห็นบุญก็จะได้ใจก็จะสังเวชนี เห็นชราดุจอัคคี ลูกคนเราท่านทุกวัน

๑ พระกาฬามีประหารชาติ คนเดียววนได้แก่โรคโครคัน รูมรันเราท่านทั้งหลาย เกิดเป็นคนคงไม่พ้นโรค มากน้อยทั่วทุกภายในอย่างคนนิ่มหมาย ว่าตนจะพ้นโรค เนื่องอนคนยกจนเป็นทาสท่านใช้ร คงไม่พ้นภัยท่านตัว อย่า

ต่อธรรมอุคคล ก็จะรักษาตน ให้พ้นจากนาป
เบองหน้า ๆ

ได้อหังการว่าตนจะพ้นได้ นายเงินท่านคงโกรธ
ทำโทษด่า มากน้อยหนาแน่คงมี แม่นว่าท่าน
ปราณี บางทีคงดูด่าว่า เป็นทาสคนจน คงไม่
พ้นภัย ท่านติดตามได้ใน เกิดเป็นคนโรค
คงไม่พ้นตนคนนั้น โรคคุจจะไฟไหม้แท้ แม่น
อนทร์พรหมยมยกษัยัน มวยชาอันดี จะห้าม
กันก็บีดี จะรับรับสัปปุทธตัวยโรค ก็ไม่จัง
ชิงใช่ จะหนีไปหนีได คงไม่พ้นภัยโรค จะ
อ่อนแององงอสักเท่าใด โรคที่ขึ้นมาเมตตา
ว่าผู้ดูข้างในว่าพลาແປประษย คงชามาชื่อว่า
พระกาฬ ถูกจะมีประหารชาติ เพราะว่าพระ
กาฬร้ายกาจ คือโรคเขี้ญบ้วนไคร เพราเช่น
นគរรัง พึงถึงตัว ว่าเรานมโรคใหญ่ เป็นธรรมดा
ตัวไซร คงไม่พ้นจากโรค ทันความเมากว่าเรา
ไม่ใช่ จะเบาไปจากใจนา จะสังเวชเห็นว่า โรค
ไข้ดังไฟเผาตน บุญก็จะได้ไว้ก่อประหลาด หาด

๓ มัจฉราชจะไม่พิมาตอย่างพัน เป็นคน
เดียวโดยอรรถา ได้แก่ความตาย ทำลายมา
ซึ่งสัตว์เกิดมาน เกิดมาสารพัตรสัตว์สัน ความ
ขาดช่วงต่อหนรย ข้อว่ามัจฉราชร้ายกาจ คง
สังหารผลลัพธุ์กุณ จะมุทช์เดชสักเท่าไร
อาจเหลาเห็นเด่นหน คำดินแซกสัน ได้ทุก
สากล มีปรชาสารพัตรรุ จะรณะรบกับมรณก
ไม่รู้จะสู้ จะเหวอกเข้าคำดินแซกสัน อุยห
ได้คงไม่พัน จะมีทรัพย์มานบกองให้ ความตาย
ก็ไม่หมายผล จะมียวิเศษและเวทนต์ คงไม่
พ้นจากความตาย เมฆถ่ายวายาชร มารพรหม
ยมยกษัย แม้จุราชบุขยาตบอย คงครอบ
งำยานา แม้พระสัพพัญญูญาณ รู้ขบกรบธรรมชา
เป็นเอกอัครนุคคลในโลกฯ มนรายังย้าย ชน

เช่นเด่นเรื่อง ถุนรณาจะปราณ จะไม่สังหาร
ผลาญชพชร อย่างสงสัยหมายมั่น อันสืบ
มัจจุราช จะมีพิมาตอย่าผัน เพราะความตาย
คงทำลายชีวัน บรรดาสัตว์ซึ่งเกิดมา เพราะ
เหตุนควรค้นนัก ว่าเรามรณา เป็นของ
สำหรับกับกายอาทิตย จะหลอกลวงพน คดเห็น
เช่นวามาน ความเมินชีวิตตน ว่าเราอยู่ไม่ตาย
จะคลายพน เป็นบุญญาอันใหญ่ยิ่ง อนงชรา
พยาธิ แ霖รณะสามสัง เบ็นทุกขสำหรับกับ
กายแท้จริง ดังหऐยักษานามา เหมือน
หนึ่งราชโ/or ส เดินละเลงหลวงเดียวดาย สู่
อุทยานยกมี สามนายไม่รู้ว่าสวนยกนี้ ได้เห็น
สระใหญ่ในสวน ดสุขเกยมเปริมปรีด กะจับกัน
ผึ้กน้ำก้มมากมี ยืนดลงทงถอนกัน ยกมีแหงเบน
นายเผาสระ จับมารทหลวงถ้น ถูดากกระชากรไป
โดยถวิล ส่งให้ยกมีร้ายนายรอง นายรองรับจับ

กุมาร ประหารเมี่ยนตีทุบถอง ส่งให้ยกมีร้าย
นายใหญ่โดยปอง นายมารกรับจับเอา ท้าวยกมี
หักคอมการกินเม็นอาหารต่างเข้า อย่างนமอปมา
นันได้เล่า ได้แก่เราที่เกิดมา ราชกุมารนนๆ
คือดวงจิตต์เด็กาย แห่งเหล่าเราท่านที่เกิด
มา เพราะเป็นอาหารความตาย สวนสระกะจับ
นันใช้ร ได้แก่กามคุณทั้งหลาย ค้อรปเสียงเงิน
ทองของมากหลาย เพราะมันพาให้หลงไฟล ด้วย
ทรัพย์เงินทองของน มันย้อมล่ออย่อมลงใจ
แห่งเราเหล่าท่าน ให้หละเลิงหลวงไฟล ดังสระ
กะจับยกมาย รสหวานใจในกะจับ คือกาม
สุขกุழณา ที่มนชักจิตต์ให้ติดตรงตรา ในเงิน
ทองของรักแท ยกมีสามนายนนๆ คือทุกทั้ง
สามได้แก่ ชราพยาธิมรณะนแล ทสังหาร
ผลาญเราท่าน เราเกิดมานจิตต์ใจ หลงไฟลใน
สวนสระมาร คือกามคุณทั้งทั้งประการ ด้วย

หวานคือความสุข ชราเร้ายดุจยักษ์ ที่เพาสวน
สรงบุญมา นุดกระชากระลาไปทุกเวลา พาสู่
สำนักความตาย พยาธิโรคโโรค ดุจจะยักษ์ร่อง
ดุราย ตอบตีทุบถองในกองกาย ในระหว่างกลาง
มรณ มนณะดุจนายยักษ์ หักคอให้สนชัว
 เพราะกิเลสมีฤทธิ์กุณณา พาให้เราท่านหลง
 ให้หลง ควรสังเวชด้วยเหตุนี้ แล้วละทุจริตให้ญี่
 รับภารนาหาสุขใส่ใจ กันภัยดุจยักษ์ฯ

๑) เกิดกับตาบคล้ายกัน ตนนเดียวโดย
 ออรรถา ได้แก่เหล่าเราท่านที่เกิดมา ชาตินชาติ
 หน้าเหมือนกัน ชาตินกันนาม แล้วป่องรับ
 ทุกข์ขันธ์ ชาติน้านามรูปนัมเหมือนกัน สำหรับ
 รับทุกข์ต่างๆ จะแสดงแข็งแกร่งทุกข์ ในชาติน
 ที่เป็นอย่าง ให้เห็นก่อนแล้วจึงผ่อนอ้าง ซึ่ง
 ทุกข์ทรมานเบองหน้า และรามรณะ เป็นทุกข์
 เที่ยงมหั่วทุกโลก ทุกข์อื่นไม่เที่ยงทั่วไป ทุกข์

สามคือชรา พยาธิมรณะไชร์ เป็นทุกข์หมา
 น้ำกลัวใหญ่ ในมนุษย์โลกนี้นา จะแสดงชาติ
 ทุกข์ ให้เห็นแต่ย่อๆ หนา สัตว์ปัจฉิมนัชสุ่ครรภ์
 มารดา ท่านว่าเสวยทุกข์โตใหญ่ เมื่อมารดา
 ชวนก้ม แล้วล้มถูกวิ่งไป สัตว์ในครรภ์นั้น
 เสวยทุกข์โตใหญ่ ดังต้องถองทบเมียนต์ เมื่อ
 แม่กินอาหารเพื่อร้อนถูกเติมๆ ที่ สัตว์นั้นมัน
 เสวยทุกข์ดงไฟจี แลดงน้ำแสนโชนกาย เมื่อ
 จะประสูติไชร์ เสวยทุกข์ใหญ่ถ้าเหลือหาย
 ดังคงสารท่านลากกระชากระกาย จากช่องขาเท่า
 ช่องคาด คลอดแล้วถูกลมนา สมพัสหัดดีเข้า
 ขัดอาน ทุกข์เจ็บชาดงนา แสนชาบช้าน หนัง
 ดึงถูกทุ่มรุ้มรัน ต่อไปทุกข์ต่างๆ เพราะ atan
 ทรงโรคโโรคัน ครั้นเจริญใหญ่ไปทันนั้น ทุกข์กาย^๔
 ทุกข์ใจให้ลงมา ทุกข์พระพ่อเม่นครู ท่านขึ้นเมียน
 และต่อๆ ทุกข์พระภลวภัยใหญ่น้อยนานา ทุกข์

เพราะแสวงหาทรัพย์สิน ทุกข์ เพราะห่วงเงินทอง
 ทุกข์ เพราะของหายศูนย์สิ้น ทุกข์ เพราะค้าขาย
 ขาดทุนสิน ทุกข์ เพราะเขามั่นนินทา ทุกข์
 เพราะพ่อแม่แก่ และลูกหลานเพ่าพงศ์ฯ ทุกข์
 เพราะโจรร้ายนายเบย์พนพา ทุกข์นาทุกข์ลง
 บ้านเมย์ทุกข์ลงผัว ผัวทุกข์ลงเมย์รำคาญ ทุกข์
 ลงศัตรุหม้ายปองผลาย ทุกข์ เพราะพาล้มมันยาย
 มากกทุกข์ให้ผู้ เพราะกลัวภัยจะเกิดมี เมื่อยาก
 จนทนทุกข์เต็มที่ เพราะไม่มีจะเดียงกาย เมื่อ
 พลัดพรากของรัก ก็ทุกข์หนักแทนถึงตาย เมื่อ
 อัญด้วยคนทัณเกลียดกาลัย ก็ทุกข์ร้าย เพราะ
 ชิงชัง ปรารถนาได้ไม่สม ก็ทุกข์ตรมเหลือกำลัง
 ทุกข์เก่าทุกข์ใหม่ให้ญี่อยหน้าหลัง ดั่งพระราชนา
 มนัส ถ้าประสมไว้ได้ จะโตให้ญี่เท่าครร ทุกข์
 ดั่งแสดงแจ่มมานะ ม เพราะชาติทุกข์นา ครรน
 ความแก่น้ำ มนไห้ทุกข์ใจให้ญี่กล้า มนไห้เรง

น้ออยถอยพลา ให้ก้ายาเหี่ยวแห้งไป ทำให้พ้น
 คลอนหัก เจ็บหนักระบบตรมใจ ทำให้โสต
 หนักจักพังเสียงใด ไม่ยินสำเนียงตนดแนว ทำ
 ให้ตานี่ดมว จะแลดูได้ไม่เห็นแท้ ให้โนมนัสส์
 ขัดใจเดือดเดด เพราะแล้วไม่สมหวัง ทำให้ก้าย
 งอนหนา ทำให้แรงน้ออยถอยกำลัง จะยืนเดินก
 หอบรวนชวนซัง ทั้งสติกหลงให้ด เมื่อชراكล้า
 แหง ได้ทุกข์ก้ายແลทุกข์ใจ ทุกข์ดั่งพระราชนา
 มนุษร ช้อว่าชาติทุกข์นา พยาธิทุกข์นน คอ
 สรรพรโคนนา นี้เจ็บโสตนาสิกแลตา เป็น
 ตันหดลายเชือเหลือช จะแสดงแจ้งแต่ทุกข์ ที่
 เกิด เพราะโรคค โรคนั้นครันเกิดในกองกาย
 มันนำทุกข์มาต่างๆ มันไห้เจ็บกายเหลือ ดั่ง
 เพลิงลวกແลวนย่าง ถ้าโรคให้เจ็บทั่วสรรพางค
 ดั่งต้องบนพยฤกษ์ น บ่อข่าวนาถอยเรง ไม่
 อาจยกเท้าหัตดา ขันໄดโดยปอง ต้องเหียด

กากา จัมมุตรคุณทันเวทนา ถ้าโกรคน้อยไม่กล้า
กทันทุกๆไปตามเพศ มเจ็บหัวตัวร้อนเบ็นตน
ทนทุกๆตามเพศต่างๆ แต่โกรหิดหิดฟัง ยังเต็ม
ที่ต้องร้องคราง จะว่าไปไบใหม่หลายอย่าง ถึง
โกรต่างๆ โตใหญ่ๆ แต่โกรหัดเท่านี้ ยังเต็ม
ที่ไม่สุขใจ อันนี้ขอว่าพยาธิทุกๆไซร์ ชีวิต
ย่อๆ หนา บรรณนี้ไซร์คือความตายวายชีว่า
บรรณนั้นมันเมื่อจะมาน กากาย้อมทกๆเต็มที่
เมื่อจวนจะดับจิตต์ เจ็บดังพิษเพลิงเผาจีร ร้อน
รนท้วสกัดกาย เจ็บเต็มทั้งตัวทั่วกาย มือเท้า
ชักขักวักไขว่ บัดเดียวใจเท้าหัวต่า ตายเบ็นตอนๆ
ตั้งแต่นาท่า หายใจก็น้อยถอยลง ท่านว่าเวลา
นั้นเมื่อจวนชีพจะปิดปลง ทุกขอนหมนพันแม่
มารุมลง ไม่เท่าทุกๆเมื่อจวนตาย ทุกข่นนั้น
ดังไฟ มันเผาซึพให้แห่งหาย ทุกๆคงพร瑄นา
มานโดยหมาย ชื่อว่ามรณทุกๆน่า ทุกๆคงกล่าว

มานนี้ เป็นบ้ำจบันทกษา เมื่อวันจงเกิดไปใน
เบงหน้า ทุกๆเหลานมแม่นยำ เพราะเช่นน
จึงดูว่า เกิดกับตายคล้ายกัน เพราะเกิดแก่ไข
ตายเหล่านี้ ในชาตินั้นนั้นได ไปปะละโลกหน้า
ความเกิดแก่โกรค่าๆ ถูกความตายดังพร瑄นา
มาไซร์ คงเม้มอนกันนั้นนั้น แปลกบ้างบาง
แห่งเด่า แต่รอกับสวรค์ ตามแต่กุศลาภุศล
ชั่งอัน จะให้ผลตนเบองหน้า แม่กุศลตนทำ
กุศลจะนำอาตาม สู่สวรค์ชนบนพื้นมนุษย
ทุกๆดังว่าคงไม่พ้น ชาติชราทุกๆ แลมรณะคง
ตามตน จะแปลกบ้างแต่ห่างเบาด้วยผล แห่ง^๑
กุศลอุปถัมภ์ ถ้าอุกุศลไซร์ ตนทำไว้คงจะนำ
ลงสู่อบาย จะรายระยำ ทุกๆมากกว่ามนุษยน
ถ้ากลับมาเกิดใหม่ ในมนุษย์โลกนั้น ทุกๆคง
พร瑄นามากจะจะมีมากน้อยเบ็นแน่เดนา หนัง
โสดสัตว์ทั้งหลาย เวียนว่ายในสังสารา บางที่

บังเกิดในสวรรค์ชั้นพา นางที่มานบังเกิดอนาย
บังทิเบนนัมนุษย์เที่ยวคำพูดคำวาย นพนเป็น
ทุกชั้นหากลาย สุขอยทุกชั้นลายเหลือชั้น
ควรจะสังเวชจิตต์ รำพงค์ดึงเหตุนี้ แล้วเตือน
ตนขวนขวย อุนายหลักหนึ่ง จากโลภก็พ้นความ
ตาย ๆ

๑ จนวันใดได้นิพพาน ตนเดียวสารท่าน
ชิบ้าย ว่ากองของทุกชั้นลาย หายไม่มีที่นิพพาน
จะแสดงนิพพานก่อน ผ่อนโดยย่อพอควรการ
ให้ปราชญ์ชาติปราชญ์ สำนาญจำกำหนดหมาย
นิพพานท่านแปลว่า ดับทุกษาสารพัตรร้าย ทุกชั้น
ชั้นทุกชั้นหากลาย ดังนิบายภัยก่อนนั้น คือชาติ
ชราโรค โรคสารพัน ฤาตาวยาวยชั่ว มันไม่มี
ที่นิพพาน นิพพานสุขประเสริฐ เกิดแก่โศก
โกรกคำณ แต่ตายวายสังหาร ในนิพพานนั้น
ไม่มี อนัมนิพพานะศพท์ แปลว่ากลับดับอัคคี

กีเดสเพคราว ดูอัคคิทรงนรน โลกgrossไทย
หลงเศย ชอกกีเดสเหตุลน มนุษย์ปุถุชน ให้
หม่นจิตต์พิษดั่งไฟ กีเดสดั่งว่าขาน ถังนิพพาน
ช้านศุนย์ไป นิพพานท่านสุขใหญ่ สุขอันไดไม่
เที่ยมทัน นิพพานเราไม่เคย ได้เห็นเดยเชย
ชุมพลัน พระสังฆวงศ์สำคัญ โสดาบันนั้น
จึงเห็น นิพพานนี้ยกนัก จะใช้ให้ชัดเจน
จะแสดงแจ้งให้เห็น เช่นบรรดาเท่านเปรี้ยบไว้
ว่ามีนางพ่อง สองรักกันนั้นเหลือใจ นั่งนอน
ห้องจะไกด จากกันไปได้เลียนฯ ภายหลังนาง
ผู้ ได้สามที่เส่นห้า ล้มลงของอาตามา รัก
สามสนสุดใจ น้องสาวจึงกล่าวถาม ว่าพ่วงนาม
ก่อนใช้ร รักนั้นนั้นเหลือใจ ไบเดี่ยวนพลมฉัน
ฟรักผัวนักหนา กวารักขามาก่อนนั้น พสรา
กล่าวบอกพลัน ว่าบอกกันนั้นไม่ได้ ปางใจเจ้า
ได้คุ้ม ออยร่วมเรือนเหมือนฟใชร ปางนั้นอันรัก

ไคร' ในสามที่รู้ พระสังฆ์ทรงชี้ញญาณ เห็น
นิพพานมาทุกผู้ คงฟที่ได้รู้ สรากชั้นคุ้มเกหา
นิพพานปานเช่นเรา เปล่าไม่เห็นเจนขัดหนา ดู
น้องรองลงมา รถกสต้าหารู้ไม่ อันนั้นเปรี้ยบ
มา ด้วยตัณหาสาธกไว้ นิพพานท่านสูงใหญ่
ไม่ใช่รามข้ามโลกฯ เช่นเหล่าเรานะเขญ นิพพาน
เห็นเป็นยากหนา ด้วยเหตุเวศตัณหา อวิทยา^๕
มาบดไว้ อย่าว่าแต่เห็นเดย แต่เคยน้อมยอม
จิตต์ใน นิพพานนานจิตต์ใจ ไม่มีหนักสักก็คน
ด้วยฤทธิพยตัณหา อวิทยาพามดมน ให้
จิตต์คิดส่วน หลงดันไปในโลกัย แม้นแก่กว่า
จะตาย ยังไม่คลายหายยังดี ในของทองเงิน
แลบุตรรักไคร' น้ำตาบุกุชน ตนาจะมัวยยอม
จิตต์ไป นิพพานการนี้ชีร ใช้วิสัยใจตัณหา
พระสังฆ์องค์อารี ท่านยินดูนกหนา ໃนธรรม
นำรากา ด้วยบัญญาหาเห็นชัด

พระสังฆ์องค์อารี แม้นมีคราให้สมบต ท
รักษากรพรดิ แล้วพิกัดตัดลงไว้ ถ้าคลายหาย
ยังดี ที่นิพพานท่านจะได้ ถ้าไม่คลายชีร
เราไปในสมบต ท่านนั้นชั้นแทเจตต์ คดินด
ทักษัตรี สำคหนอยด้วยนวลดด ตัดเสียเมี้ยบ
ด้วยองค์ญาณ องั่นเด่าแม่นเขาว่า อย่าขอบใจ
ในนิพพาน ขอบเข้าเราจะผลาย ท่านให้ตาย
วายชัว ท่านนั้นจะพรนตาย แล้วแผลคลายหาย
อาสา รักตนลั้นเหลือตรา กวนนิพพานนี้หา
ไม่ องั่นโดยนิพพานนั้น ดับสรรพทุกข์ๆ น้อย^๖
ใหญ่ นิพพานท่านนี้ชีร สุขใหญ่ลั้นพื้นประมาณ
เพราเดือนจงดุ จนวันได้ได้นิพพาน เพรา
ทุกข์ๆ สงสาร การเกิดแก่แล้วไข้ตาย ทุกข์นั้น
ครั้นเมื่อถึง ชั่งนิพพานช้านศุนย์หาย ให้ประชัญ^๗
ชาติเชือชาด หมายก้าหนดหมดແດນา ฯ

๑ จบอrrorดแลงแห่งประดน ตั้งแต่
ที่นันปลายมา คิดตามคุ่รูณว่า อย่านับอrror
จัดเป็นคู่ สินแบ็ปคู่อยู่เป็นเค้า จงจำเอารา
อ่านดู ถ้า้นความตามกระที่ ตามครูแสดง
แจ้งมานั้น บางแห่งใช้รไม่เป็นคู่ บางแห่งคู่
อยู่ด้วยกัน ยสินหกยกสำคัญ สรรค์เป็นชาติ
มาติกา แม่นพี้ได้ครรพบเห็น อย่าอ่านเด่นเห็น
แต่ตา ให้ตรกตรองคลองอrrorด้า เร่งศึกษาอยู่
ดูเบา ถ้าเข้าใจให้ทำตาม จะงามใหญ่ในตัวเรา
จะเป็นสุขทุกคำเชา จะบางเบาเหลาช้วร้าย เกิด
มาเป็นตนชนทกผู้ อย่าดูเบาเอารถ่ำย รู้ว่า
บางทางทรรย สำหรับกายชายชาวเรา ช้วที่ไหน
ให้หลักหนึ่ ที่ไหนดีปรีดาเอา จึงจะสุขทุกคำ
เชา แต่ตัวเราเหลาหลงชาย ถ้าทำได้รไม่เสียท
เกิดมาดตดกาย แม่นประลัยไปเบื่องปลาย
จะสบายนกายตันนา ฯ

๑ ด้วยเดชแสดงอrrorประดนธรรม เป็น^๔
นันทภาคย์ภาษา นับในกุศลภิริยา เทคนะใน
มหันต์ ขอกลับอุทศนา ส่วนกุศลธรรมนั้น
แก่หมู่สัตว์สัรพสัรรค์ เออกอันต์เหลือหลาย
อนงแต่่นกรอมรา สุรเทพเรืองราย และโลกบาล
มารนิกาย วาสุกรคุรุสุดสรรพ จงเปริมปรั๊ด
ปราโมทย์กรรมล เกษมสุขทุกคนวัน นิราศร้าง
ไกลภัยสารพัน อย่าแพ้พลาห์ทั้งหลาย อ้า
เทพจงดลบุทัยท้า บั้นปักเกล้าประชาชัย
ให้มโนการุณย์นิกาย ณขอบขันธส์มา อ้างค
กษัตริย์ จงมีการุณยภาพผู้พุกประชา เปเล้อง
ปลิดการเทียรทุมมา ให้บางเบาสบายนกาย อ้าง
องค์บั้นปักเกศอยชยา งสุขฤทธิกาย พระ
ชนนั่งบั้นยงกว่าทั้งหลาย ทั้งปรบกษัทั่งเบ็ดขาม
อ้าพิรุณสำหรับฤกุกาล งตกโดยฤกุตาม ให้
ผลโภชนน์อกงาม แก่พรสุประชีพานต์ อากศล

ธรรมอุปถัมภ์ ข้อข้าประจำการ ในบ้าน
จงเป็นสหายนาน โรคภัยพาลอย่างมีแม่น
อุบัติเบื่องปรโลกยังสมาคมคนดี สาขุชนชวน
จรด สักศดซึ่งสุขา จงเจตนาอ้มในกุศล ศีล
ทานแลสัมปทา หีโตรตปปะวิริยะกัisma สติอาที
ทุกอัน ประชารงประเสริฐวิเศษสุข ในอรรถไyi
ยะธรรม ไม่ขาดข้องคล่องแกคล่องสรพสรรค์ เดิม
ลงล้วงห่วงหาวน จงแผลมหลักการอรรถคาน
แลคณข้อคำขำคน จงເນັກເຫົວໜັນທີສරົພກລອນ
ກລ สำหรับชาติปรีชา คุณดึงแสดงโดย
นิพนธົງສຸຍໝູຜຸດຸງແຕ່ຫຼູ້ ทຸກປາງໄປຈົງລ່ວງດຸ
ໂລກຖາອມຖະຽນເມສ ອ້າຄຳຂໍາງານຈົງເນາ
ນານໃນໂດເກສ ຕ່ອງສັກວ່າງທາງວິເໝຍຕາມເຫຼາ
ດັບຍຸດຄັນຕວາຕ

๑ ข้าตอนบวรครร บິນໂລກໂນ໌ ມາຮືດ
ເນີດນັ້ນ ອັນກິນບວຮຣມ ວິສຸທີສຣພ ນພໂດ

ກົດຮາ ມັນນັບສົມມອຍໝາ ອົງຄ່ອງຢາ ອັນທຽງ
ຄຸລສັງວົງ ມັນນັບມາຮຣ ອາຈາຍືຜູ້ສອນ
ຊື່ຄະດິຮຣມນານາ ຂອແສດງປະໂຍ້ນນົມມາ ສອງ
ປະກາຮານາ ຕາມພຣະເທສນາວ່າໄວ້ ຄົວປະໂຍ້ນ
ໂລກນີ້ໄປ ອົກປະໂຍ້ນໃຫຍ່ ໃນໂລກහັນນັ້ນເມື່ອ
ສອງ ຈະກ່າວເຫດໃຫ້ເກີດກອງ ປະໂຍ້ນນີ້ຄຸນ
ປອງ ໃນໂລກນີ້ກ່ອນສອນໄວ້ ເມື່ອຫາຕີ່ຫນເມື່ອເຕີບ
ໃຫຍ່ ຄວາຕັ້ງທຸກໆໄວ້ ໃນສັນປາສ່ປະກາຮາ ປະກາຮາ
ທີ່ນອຍ່າເປັນຄົນຄ້ານ ມັນກອບກາງຈາກ
ສົວທຳໄວ້ໂຄນາ ດ້ວກອບກົງຂ້າງພ້ອມ້າ ແລະ
ກົງຈາ ພ້ອມສຸດປະກົດ ທີ່ ຄົວຈາກມອ່າງ
ໄມ້ ວິ່າໄດ້ ທີ່ຂອບໃນເນື່ອບັນເບີພເຫາ ມັນ
ກອບກົງນີ້ຄໍ່າເຫຼົ້າ ໄມນິ່ນ່າງເປົລ້າ ແສງຫາທີ່ພໍ
ໄສ່ຕນໄວ້ ປະກາຮາສອນນີ້ຄົວໄຫ້ ອົດແລມ
ວ່ອງໄວ ຮັກຍາທຣພຍທີ່ໄດ້ມາ ມີໃຫ້ນໍາຫາຍໄປຮາ
ຕົວຍົກຍົກ ດົວຍົກຍົກໂຈນໄ້ໄພ ທຣພຍ່ຈະໄມ້ຄູນຍົງ

ด้วยภัย จะเจริญอย่างไร ให้รอบรู้อย่างนั้น
ประการสามเดียงชั่วน เสนอสมทรัพย์นั้น ก้อ
กินไม่น้อยไม่นาก ถ้าผู้ใดไหร่ทรัพย์ยาก กินฟุ่ม
ฟายมาก ไม่รู้ประมาณการกิน เพื่อนบ้านจัก
ติ่น ว่ากินดั่งกัน มะเดื่อถือยกอยราคาน ความ
ฉบับหายจักมาม แก่ตนเร็วรา เพราะว่าฟุ่มฟาย
จ่ายทรัพย์ ถ้าแม่นมั่นทรัพย์สรรพ ตระหนึ่
เหลือฉบับนั้น กินแต่ปลาทูปั้นแสنم เข้ากันน้ำทາ
ว่า เช่น ว่าเห็นยังเตี่ยวแท้ ไม่เดียงก้ายตายทั้งที่
จงทำตามตามทรัพย์นี้ ให้เสียด้วยดี ดังชาย
ช่างฉลาดชั่งของ ประการสี่ให้เสพส่อง นัก
ประชัญโดยปอง เป็นกัลยาณมิตรหมุ่งมา คือ
ผู้มีศรัทธา หนุ่มแก่กตาม ถ้ามีคุณให้
สมาคม อายุครบพาลพวงโสมน มั่นจะนิยม
พาผิดติดตัวชั่วไป สัมปทานสันไชร เป็นประโยชน์น
ใน โลกนั้นจึงจำกำหนด อนั่งพงเว้นโทษพยส

ให้ศูนย์ทรัพย์หมด คืออบายุมนุสขอ ข้อต้น
อย่าเบ็นคนก่อ เกี้ยวชี้เที่ยวข้อ เป็นนักเลง
ผู้หญิง ยังอย่าเรียนเสนห์เด้อห้วงหญิง อย่าทำ
สุ่งสิ่ง นักเลงหญิงแพศยา จะระยำบักกาやり
ฉบับหายทรัพย์ร้า เพราะเพลินเมินไม่กอบการ
ข้อสองอย่าเสพสุราบาน กัญชาฯ พาล ทั้ง
น้ำตาลช้างเผือก จะเสื่อมทรัพย์อันนี้ญญา ทั้ง
ตัวอาทิตย์ ก็จะระยำด้วยโภภัย ก็ข้อสามอย่า
เบ็นนักเลงให้ญี่ เล่นสะกานเบี้ยไฟ เล่นไก่กอก
ด้วยหวายโป๊ เล่นพนัสนั้นต่อโต้ ครั้นแพ็พ้าโซ
เสื่อมทรัพย์บาระยำเข็ญ ถ้าจะนะจะได้เร็ว แต่
ผู้ปองเข็ญ จะจะนะคนคอยผิด ข้อสี่อย่าเสพ
บานปีตร คือพาลอย่าชิด เสพเต็บบันฑิต
มีตรด อนงพาลเมืองหลายเหลือชี กล่าวว่ายื่อกม
พวงพาลสองพวงพวงรุ พวงพาลสองพวงรุ ให้กheyek
เกกครู เก่งโคงสูรุ ข่มเหงเพื่อนบ้านรานคน

นกน้อส่อเสี้ยดๆ กูชน นักเลงบ่น ข้าพลาตาม
โลกลือเล่า พากหนงประโยชน์ เขาว่า ไม่รู้ดูนา
ประโยชน์โลกน้โลกหน้า ทุจริตจิตภัยวัวชา
ไร์ศลศรัทธา ศาสนาไม่ปฏิบัติ นิพพานพัน
พระเจ้าตรัส ส่องพากนชัด ออย่าเสพย์จะคุณย์
คุณตน อนึ่งอย่าคิดปุญณาชน เที่ยวบุตเที่ยว
คน วัดวาอารามเกะกะ ออย่าคิดโสสังฆะ
ทั้งสะระตะ อย่าเพียรเรียนปองต่องหา ออย่า
เรียนรำตีรา ข้าปีอุดดวยยา ออย่าม้าเด่นแร่
แปรชาต แม่นผุ้มชประกาศ ว่าด้วยองปรชาญ
อย่าหลงจะเหลวห้องแห่ง เหล่านม้าลีหลัก
แหล่ง แม่มใจแสดง แต่ดูดั่งหมู่บ้านมิตร
 เพราะใครคบค้าพาผิด ดั่งคนบ้านมิตร พากจ
 ไม่ทำพรรดาเล่น อบายมุสันเบน เหตุให้ได้เขญ
 จงเว้นรังดั่งพม สระไหญ์มหอสีทศ เบดท่อ
 ไม่บด น้ำไหลดอกพลันนันได อบายมุสันไชร

ไครเสพจักให้ ทรัพย์ไหลดอกพลันนันนี้
แม่นละอบายมุไห้พลัน จะเจริญทรัพย์มั่น
เหมือนบดปากท่อบ่อไว้ อันซึ่งประโยชน์ใน
โลกนี้จำไว้ ให้หัดปฏิบัติเดินทาง จำได้ต่อไป
เร่งหา ประโยชน์โลกหน้า คือสัมปทานหงส์สันท
บทนั้นศรัทธาอย่าคิด คือเชื้อกำหนด คุณรัตน
ตรัยให้ตรง พระพุทธพระธรรมพระสังฆ ทั้ง
สามพระองค์ เป็นรัตนตรัยในเรา พระพุทธ
คือผู้เร่ห่า ว่าโลกนี้เปล่า ไม่มีสุขเป็นทุกข์ไป
เที่ยง ตัดหลงโลกลากบานปเกลี่ยง จิตต์ใสไม่
เอียง ในสุขแด�헥ข์มณิน ท่านรัฐธรรมทั้งปวง
สัน ด้วยตนห่อนยิน ผ่อนผูกได้ไกรว่า ความรู้
ชัดตัดบานปั้นนา ชื่อว่านัญญา เป็นคุณใหญ่ใน
ชาติน ท่านกรุณาราณี หวังให้เรานี้ พนอัคค
คือทุกษา คุณท่านลั่นพันพรรณ คุณใหญ่บัญญา
กับกรุณางานเป็นสองสิ่ง พระธรรมคือความดีจริง

ที่บังเกิดสิ่ง ในพุทธผู้ดำรง ไม่โกรธไม่โกรก
หลง มีในพระองค์ เรียกว่าทำความดี ได้แก่
มารคส์ผลสี่ กับนิพพานที่ รังับดับโลกละลวง
โววาทอนศาสน์พระองค์ แสดงแก่พระสงฆ์
ส่องให้สั่งทางดี ชื่อว่าปริยัติน จัดเข้าในที่
กเรียกว่าธรรมความงาม พระสงฆ์กอผู้ตาม
ชั้นธรรมอันงาม รู้ตามพระพุทธผู้สอน นำบานป
ถายเป็นตอน ๆ จึงได้นามกร ตามมารคผลท
ตนได้ พระโสดาบันนัณณิชร เป็นต้นต่อไป
พระภิกขุสามี พระอนาคามน เม่นสามทัส
ค่องค์พระอรหะโต พุทธธรรมโน้มสั่งโนม ท
พงใหญ่โต แห่งเหล่าเราท่านหั้งหาดาย จะต้อง^๔
ถือจนวันตาย อายุได้มักง่าย เร่งรู้หาครูศึกษา
บทสองไซร์คอกศลห้า งเร่งศึกษา สามารถให้
ถ้วนถี่ ปณาจิตปานั้น ห้ามม่ารัว บรรดาสัตว์
ทุกสิ่งสรรพ อทินณาทานนั้น ห้ามการเกี้ยวกัน

นกน้อเงินทองของเข้า การเมสุห้ามมัวเมาก ลูก
เข้าเมยเข้า ออย่าลองลักสมัครสมาคม มุสาวาท
ห้ามเรจาโสมน พุดปดคดโคงแก่ท่าน สุรา
เมรัยห้ามการ เสพสรวน นาตาลเหตุให้หมอง
บทสามจากค้อครอง เรือนทรัพย์สั่งของ ออย่า
เห็นยวนักในทางท่าน จงแบ่งทรัพย์เป็นห้าสถาน
สถานหนึ่งกอบการ เสี่ยงกายแลคลูกเมียตน
สถานหนึ่งไว้ให้เป็นผล แก่พ่อแม่ตัน แฉมิตร
หมู่ท้าสถาสา สถานหนึ่งไว้เพอพลีห้า ค้อพล
ราช แลพลีเหล่าญาติขัดสน หนึ่งพลีแก่เทว
ตน แลพลีแยกคน หรือพลีกรรมแก่เปรตา
สถานหนึ่งพึงเก็บไว้ใน เพื่อย้ายเมืองหน้า มี
มาจักได้บองกัน สถานหนึ่งไว้ให้ทานพลัน แก่
เพื่อนยากกัน ค้อเพื่อนเดินในสังสาร บทสี่
บัญญาคือญาณ รักษาสั่งหาร ว่าเป็นทุกๆไม่
เที่ยงแท้ บทสี่สุนแಡ เร่งเรียนให้แน่ ใน

ไตรลักษณ์แลสังหาร ขันธ์ห้าชาตุภกประการ
เป็นตนนั่นท่าน ว่าสังหารกรรมก่อมา อนิจฉ
ทุกขั้นหนา อึกอันตตา ทงสามนี้นามไตรยลักษณ์
สัมปทาสีสันยกนัก งเร่งรุ้ง อย่างกันใจจะ
ตายเปล่า รุ้งดปฎิบติเข้า อย่าให้ตายเปล่า จะ
เสียที่ที่เกิดมา ปฏิบติได้ดีหนักหนา เพราะจะ
นำมา ชั่งสุขในโลกทั้งสอง ถ้าดับช์พะรับกรอง
สมบตโดยปอง ในสวรรค์เสวยสุขทุกท่าว

๑ คำนหนอยอุดอกหนา งเร่งศกษา

ต่อครรุรุให้แน่เดด

๒ นามเรามรเชอ	สมณชาติ
๓ สติบรมนิวัศ	แต่งไว้
๔ เราใช้กระวีปราชญ์	ออกเบร่อง ดอกເเซຍ
๕ แพกพจน์ได้ให้	ช่วยแต้มเติมพ่อฯ

พิมพ์โดย กองทัพไทย เนื่องในโอกาส ๘๘๘๘
ฉบับบ้ารุ่งราษบหนาลับ มูลนิธิอนุรักษ์